Naslov — Address:
NOVA DOBA
6117 St. Clair Ave.
Cleveland, Ohio.
(Tel. Henderson 3889)

NOVA DOBA
(NEW ERA)

URADNO GLASILO JUGOSLOVANSKE KATOLIŠKE JEDNOTE — OFFICIAL ORGAN OF THE SOUTH SLAVONIC CATHOLIC UNION

Dvajset tisoč članov v J. S. K. Jednoti je lepo število, toda 25,000 bi se slišalo še lepše!

Entered As Second Class Matter April 15th, 1926, at The Post Office at Cleveland, O., Under The Act of March 3rd, 1870. — Accepted for mailing at special rate of postage, provided for in Section 1103, Act of October 3rd, 1917, Authorized March 15th, 1925.

NO. 12 — ŠTEV. 12 CLEVELAND, OHIO, WEDNESDAY, MARCH 19TH 1930 — SREDA, 19. MARCA 1930 VOL. VI. — LETNIK VI.

DRUŠTVENE IN DRUGE SLOVENSKE VESTI

Uradniki in člani društev J. S. K. Jednote naj izvolijo prečitati poročilo, poslano iz glavnega urada, tikajoče se posebnih nagrad, katerih bodo deležna društva, ki pridobijo v letu 1930 gotovo število novih članov. Poročilo je priobčeno na drugi strani te izdaje.

Da se poraja pomlad tudi v J. S. K. Jednoti, kaže dejstvo, da sta se tekom tega meseca ustanovili že dve angleško poslujoči društvi. Eno je bilo ustanovljeno v naselbini Morley, Colorado, z desetimi novimi člani. Društveno ime je "Washingtons," številka pa 210. — V Chicagu, Ill., pa je bilo ustanovljeno društvo "Illini Stars" z dvajsetimi novimi člani. Število članstva chikaškega društva je 211.

V današnji izdaji Nove Dobe je priobčeni "Valuation Report" ... da se solventnost J. S. K. Jednote polagoma, toda stalno ... umrljivost pa da se je ... zmanjšala. To dokazuje, da je Jednota na zdravi in čvrsti podlagi.

Slikar Božidar Jakac je dobil od Washingtona dovoljenje, da sme nadaljnih šest mesecev ostati v Zedinjenih državah. ... se namerava podati nazaj ... kjer je še nešteto na... krasot, katerih nekatere ... spravil na papir in ...

Umetnostna razstava g. Božidarja Jakaca, prirejena v spodnji dvorani Slovenskega Narodnega Doma na St. Clair Ave. v Clevelandu, bo zaključena ob ... uri zvečer 20. marca. ... je zanimiva, dobro ... in povoljno obiskovana. Opisati jo je nemogoče, ... jo je videti. Ne bo pa ... ako navedem z raztave ... "high points:"

... spodnja dvorana S. N. ... še nikoli prej ni bila izpremenjena v tako magično ... umetnosti;

... od obiskovalcev sliši vedno zelo laskave komentarje ... razstavljenih slikah in gra...;

... je prišlo na večer otvoritve nad 500 posetnikov;

... je vsak dan ali večer razstave nekaj dobrega koncertnega programa;

... so cvetlične dekoracije, ... brezplačno preskrbela cvetličarna Julia's Flower Shoppe, zelo okusne;

... so to umetnostno razstavo ... obiskovalcev, ... na slične razstave v ..., kjer je še enkrat več ... kot v Clevelandu in je neprimerno več slovenske inteligence;

... nesebično in brezplačno pomagajo pri različnih poslih, ... v zvezi z razstavo, zastopniki S. N. Doma, Jugoslav (Slovenskega) ženskega kluba, Slovenske mladinske šole S. N. Doma, ... društva Ivan Cankar in več drugih organizacij ... posameznikov;

... so se ti narodni delavci ... odzvali v pomoč ... umetnosti in v čast slovenskega imena, ne da bi jih ... na kolenih prositi;

... vzbujata največ pozornosti in mnogo pohvalnega komentarja portreta Mr. Oglarja in Mr. Grdine;

... je g. Jakac tekom predavanja pretečeno nedeljo povedal, da segajo za...

(Dalje na 2. strani)

KRATEK TEDENSKI PREGLED

KONVENCIJA United Mine Workers of America, katere se udeležuje tisoč delegatov, zboruje v mestu Indianapolis, Ind. Istočasno pa zboruje v Springfieldu, Ill., konvencija upornih rudarjev, ki snujejo novo organizacijo. Predsednikom te nove organizacije je bil izvoljen Alexander Howat.

CVETLIČNA razstava se bo tudi to pomlad vršila v Clevelandu, in sicer od 29. marca do 5. aprila.

NOV PLANET so odkrili v našem osolnčju zvezdoznanci, kot je bilo 13. marca poročano z zvezdarne v Flagstaffu, Arizona. Dozdaj je bilo poznanih le osem planetov našega osolnčja, izmed katerih je eden naša Zemlja. Novi planet še nima imena in je po mnenju zvezdoznancev največji v solnčevi družini. Da so ga šele zdaj zasledili, je vzrok, ker je silno oddaljen. Baje je odaljen skoro 4,000 milijonov milj od solnca, medtem ko je naša zemlja oddaljena od solnca le 93 milijonov milj. Pot novega planeta okoli solnca znaša 289 naših let.

POLARNI raziskovalec Byrd, ki je s svojo ekspedicijo preživel nad eno leto v bližini južnega tečaja, je dospel v Dunedin, Nova Zelandija, kjer je njega in tovariše prebivalstvo navdušeno sprejelo. Po kratkem odpočitku odpotuje ekspedicija naprej, namreč skozi Panamski kanal in proti New Yorku.

RAZOROŽITVENA konferenca v Londonu slabo napreduje, ker se Francija brani zmanjšati svojo pomorsko oboroženo silo. Italija hoče imeti mornarico, ki naj bi bila enaka francoski, Anglija pa enako ameriški.

PRIMO DE RIVERA, bivši diktator Španije, katero je vladal sedem let z železno roko, je 16. marca nenadoma umrl zadet od kapi v svojem hotelu v Parizu. Bil je vdovec z dvema otrokoma; njegova zaroka s senorito Nino Castellanos, ki je živela v Parizu, bi imela biti v kratkem objavljena.

Veliki pirhi

Znano je, da ptiči in reptili ležejo jajca. Največje dozdaj najdeno in ohranjeno jajce je od ptice "aepyornis," ki je živela na otoku Madagascar, pa je nedavno izumrla; jajce je namreč nad en čevelj dolgo. Jajce ptiča noja je šest palcev dolgo in vsebuje en kvart hrane za nojevega piščanca. Precej velika so tudi jajca želv, kač in krokodilov. Jajce neke vrste morskega volka meri osem in pol palca v premeru.

Dobre obresti

Pred leti je bil čevljar Charles Middock v Pasadeni, Cal., posodil vse svoje prihranke v znesku $7,500 nekemu prijatelju, ki je umrl, ne da bi bil plačal dolg. Zapustil pa je revnemu čevljarju neko zemljišče v Nevadi, ki pa se je smatralo ničvrednim. Nedavno pa je neka družba našla tam srebro in je ponudila staremu čevljarju $400,000 za omenjeno zemljišče.

KJE SE KOPLJE ZLATO

Ako se produkcija zlata nadaljuje v sedanjem razmerju, bo Kanada kmalu stopila na mesto Združenih držav kot druga na vrsti izmed dežel na svetu, ki producirajo zlato. Transvaal (Britanska Južna Afrika) je na čelu vseh dežel. Producirala je v zadnjem letu 21.79 vsega izkopanega zlata na svetu, dočim so Združene države prispevale 21.99 odstotkov.

Združene države so tekom manj kot sto let izkopale zlata v vrednosti čez 4500 milijonov dolarjev in ta ruda je igrala važno vlogo v razvoju drugih prirodnih bogastev te dežele.

Produkcija zlata v Združenih državah pa stalno pojema. L. 1927 se je izkopalo najmanj zlata v vsej dobi od l. 1895 naprej. Na drugi strani, vsa svetovna produkcija je bila največja v zgodovini, odkar se vodijo zapiski, razen kar se tiče desetletja 1907-1917.

Zadnje letno poročilo navaja, da se je tekom enega leta izkopalo po vsem svetu skoraj 20 milijonov unč zlata, od katerih so Združene države prispevale nekaj čez dva milijona. Stalno pojemanje produkcije zlata od leta 1920 naprej se pripisuje nižji razmerni ceni zlata vsled vojne inflacije. Zadnji podatki pokazujejo, da so Združene države producirale 11 odstotkov vse svetovne produkcije v primeri k letnemu odstotku 22% od leta 1900 do 1915.

Federalni rudarski urad navaja, da bi produkcija zlata v Združenih državah padla na 56 odstotkov od leta 1915 in da se pričakuje še nadaljno pojemanje produkcije v količini kot tudi v odstotkih. Tudi Avstralija, ki je bila nekoliko časa prava dežela zlata, prispeva sedaj manj kot eno sedmino zlata, kar ga je izkopavala pred 25 leti. Tamošnja produkcija zlata stalno pojema in ni verjetno, da bo kedaj večja. Na drugi strani pa produkcija zlata v Kanadi stalno narašča in se sme pričakovati, da bo postala Kanada vedno bolj pomembna v svetovni produkciji zlata. Na Ruskem je produkcija zlata sicer še vedno pod ono leta 1910, ali tam je še vedno mnogo neraziskanih zlatih nalog in zato je pričakovati, da bo Rusija ostala važen faktor v produkciji zlata.

Rhodesija in drugi deli Afrike bodo bržkone nadaljevali svojo sedanjo važnost kot največji producent zlata. Nova odkritja zlatih naslag se tam prav mogoča. Južna Amerika je sicer danes brezpomembna, kar se tiče produkcije zlata, ali nova odkritja in razvoji utegnejo povišati njeno produkcijo. Ustaljene razmere v Mehiki bodo brez dvoma dovedle do večje delavnosti v rudarstvu, kar utegne tudi povišati zlato produkcijo te dežele.

Sedanje pojemanje zlata po vsem svetu utegne biti le začasno, kajti mogoče je, da se v pokrajinah, ki niso bile še raziskane glede rud, utegnejo odkriti naslage, kakršne so se našle svoj čas v Californiji, Avstraliji in v Južni Afriki. Najnovejši napredek v rudarstvu in metodah prospektanja upravičujejo take nade.

"Rumena ruda" je bila vedno redka. Ako bi vso produkcijo zlata na svetu od odkritja Amerike naprej mogli nakopičiti v obliki kocke, bi strani te kocke merile le 38.5 čevljev (12.58 m). Od l. 1493 naprej se je produciralo le malo čez bilijon unč zlata.

VRTNARSKI NASVETI

V drugi polovici marca je v takozvanih zmerno gorkih krajih te dežele že možno opravljati marsikatero delo na vrtu, ako je vreme ugodno. Malo je Slovencev, ki lastujejo hiše, da ne bi imeli zraven vsaj majhnega vrtiča ali trate. Zato ne bo odveč, če se dotičnike tem potom opozori na eno ali drugo vrtno delo, ki se lahko opravi že sedaj.

Slaba trata naj se prenovi v tem mesecu, ako se to ni zgodilo že v zgodnji jeseni. V to svrho naj se zemlja primerno globoko prekoplje, če je potrebno tudi pognoji s pregnitim gnojem, kompostom ali umetnimi gnojili. Kjer je zemlja nekoliko vlažna ali kisla, je priporočljivo dodati nekaj apna. Prerahljana zemlja naj se poravna in dobro pritisne, bodisi z valjarjem ali deskami in na to gladko površino se poseje travino seme. Primerna travna mešanica se dobi v vsaki dobri semenski trgovini; ta mešanica je drugačna za senčno in za solnčno lego, drugačna za težko ali lahko zemljo. Posejano travino seme naj se prav na tanko potrosi z drobno prstjo, nato pa dobro pritisne ali povalja.

Kdor hoče imeti trato zgodaj zeleno, naj primeša travinemu semenu nekaj ječmena ali ovsa: Ječmen ali oves hitro ozeleni in napravi trato že zgodaj lepo zeleno. Poleg tega senči občutljive travne rastlinice pred premočnimi solnčnimi žarki. Po tretji košnji izgine ječmen skoro popolnoma in do takrat je že trava precej močna in zelena.

Posamezne lise v trati zamoremo odpraviti, če samo dotične prostorčke plitvo zrahljamo, posejemo s travinim semenom, potresemo s tanko plastjo zemlje in dobro povaljamo.

Zdaj je zadnji čas za obrezovanje vinske trte. Tudi drevesa in grmiči naj se obrežejo in osnažijo sedaj, ako se to še ni zgodilo. Za cepljenje drevesc na suho je tudi v marcu najpripravnejši čas.

Na vsak način naj se izvrši presajanje in obrezovanje dreves in grmičev, predno prične popje poganjati, to je, dokler vejice še niso sočne.

Grmiče večletnih cvetlic lahko razdelimo sedaj, ako se nam zdi potrebno, če tega že nismo v jeseni opravili.

Na suhem in solnčnem koščeku vrta, kjer vlaga ne zastaja, lahko že zdaj posejemo seme zgodnjega zelja, salate, karfijole, špinače, peteržilja, korenja in zgodnjega graha.

Ko se ni več bati hudih slan, se lahko odstani zimsko kritje z mačeh, tulipanov in hiacint.

Kdor hoče imeti sladki grah (sweet peas), ki bo zgodaj in obilno cvetel, naj seme istega že zdaj posadi. Zemlja mora biti gnojna, toda ne mokra.

—o—

"ŠOKICA"

Hrvatsko pevsko društvo "Lira" vprizori v nedeljo, 23. marca dramo "Šokica" v Little Theater v mestnem avditoriju. Upamo, da bo bratom Hrvatom "Šokica" tako sijajno uspela, kakor je Slovencem "Urh, grof celjski" dva tedna prej.

—o—

Vsi otroci članov J. S. K. Jednote bi morali spadati v mladinski oddelek iste organizacije!

Več kot polovica vse produkcije zlata tekom zadnjih 435 let, se je izkopala v prvih 27 letih sedanjega stoletja.

F. L. I. S.

O SOLNČNI GORKOTI

Znanstveniki že davno vedo, da je solnce neizčrpen vir gorkote in energije, katero bodo ljudje gotovo enkrat znali koristno izrabiti. Premoga in olja je morda v zemlji sicer še za sto in sto let, toda prišel bo nedvomno čas, ko bodo te zaloge večinoma izčrpane. Mnogo vodne sile je tudi še neizrabljene, toda polagoma bo tudi do tega prišlo. Ako se zajezijo vse vodne sile, ne bodo mogle producirati dovolj električne sile za napredujoče človeštvo.

Iz omenjenih razlogov se mnogi znanstveniki že bavijo s poskusi, kako bi bilo mogoče izrabiti solnčno gorkoto, posebno na krajih, kjer ne prinaša nobene direktne koristi. To pride posebno v poštev v krajih, kjer je malokdaj oblačno, kjer skoro vsak dan v letu sije solnce. Dr. C. G. Abbott, tajnik Smithsonian Institute, meni, da v doglednem času bodo mnoge industrije dobivale potrebno energijo za obrat strojev od koncentrirane solnčne gorkote.

Omenjeni znanstvenik je že izgotovil aparat, s katerim more potom solnčne gorkote speči meso ali kruh in skuhati različna jedila. Na poseben način izgotovljeno zrcalo lovi solnčne žarke in jih koncentrira na gotovo osrednjo točko, pod katero je v nekakih ceveh olje, ki se razgreje do take vročine, da je mogoče v aparatu kuhati ali peči jedila.

Znanstvenik Marcel Moreau v San Franciscu ima večjo pripravo, pri kateri 24 velikih zrcal zbira solnčne žarke in jih osredotoča na gotovo točko. Na ta način je zamogel producirati vročino 15,000 stopinj.

Pred nekaj leti so delali v Pasadeni, Cal., poskušnje s takozvanim solnčnim kolesom, kar ni bilo druzega kot velikanski zrcalni reflektor. Ta reflektor je zbiral solnčne žarke in jih osredočal na točko, pod katero je bil parni kotel, napolnjen z vodo. Vročina je producirala vretje vode in s tem paro, katero so porabili kot gonilno silo za sesanje ali vzdiganje vode za irigacijo. Na ta način pridobljena parna sila je v eni uri vzdignila na višino irigacijskih jarkov 1,400 galon vode. Na našem jugozapadu kjer je treba večino sadovnjakov in polj umetno namakati, bi se solnčna gorkota dala na podoben način koristno izrabiti.

Vse omenjene in druge tozadevne poskušnje za izrabo solnčne gorkote so seveda šele v svojih začetkih. Vse je še samo eksperimentiranje. Z gotovostjo pa lahko računamo, da bodo v doglednem času izumljene praktične naprave, potom katerih bo mogoče dovolj poceni pridobivati električno ali parno energijo za različne potrebe doma, farm in industrije.

Skrajna pozabljivost

V neki garaži v New Bedford, Mass., so mehaniki, ki so popravljali stari avtomobil, kateri je bil zamenjan za novega, našli pod sedežem za $150,000 bondov in vrednostnih listin. Mrs. Alice B. Laughlin, ki je prej lastovala dotični avtomobil, je bila vrednostne listine pozabila pod blazino sedeža. Najbrže je pozabljiva gospa lastovala še kaj druzega drobiža!

GLASOVI Z RODNE GRUDE

V drugi polovici februarja je po nekaterih krajih Dalmacije in Like zapadel tak sneg, da je resno oviral železniški promet. Na liški železnici je bil promet več dni prekinjen. Najsilnejša snežna burja je razsajala okoli Zrmanje in Malovana. Tam je bil sneg visok nad tri metre.

Po 15 letih se je vrnil iz ruskega ujetništva v svoj rojstni kraj Ado neki Jovan Varda, ki je prišel v ujetništvo leta 1915 v Karpatih. Potoval je iz Rusije do doma preko štiri mesece brez vsakega denarja.

Iz Zagorja poročajo "Jutru:" Dogodek, ki se je te dni pripetil nekemu posestniku v zagorskem okolišu, je sličen povesti o hudiču v dimniku. Razlika pa je v tem, da so pri zagorskem posestniku našli hudiča v navadni krušni peči.

Posestnik Jaka ima svojo starinsko hišo v samotnem gozdnem zatišju nad mirnim potokom Medija. Dimnik tega idiličnega doma sega samo v podstrešje, kjer se iz njega kadi na vse strani. Med zakajenimi tramovi so si izbrale svoje zavetišče kokoši, ki jim gospoduje košat petelin.

Jakova družina, ki šteje pet članov, živi v splošnem zadovoljno, le gospodinja večkrat kara moža in sinove, ker se pridušajo in često imenujejo hudiča. — "Boste videli, da ga enkrat še prikličete!" jih je večkrat svarila. Te dni pa je gospodinja doživela hudo presenečenje. Ponoči je najbrž sanjala o črni, rogati podobi in je še v mislih na te sanje stopila k peči, da pripravi zajtrk. V peči je zapazila na prvi pogled—o groza—nekaj kosmatega in dvoje žarečih oči, bliskajočih se iz teme. Mamki so se zašibila kolena in ubrala jo je iz kuhinje in kričala: "Ježeš, pomagajte, hudoba je v peči in se repenči!"

"Kakšen hudič pa je spet, da tako vpiješ," se je oglasil gospodar nevoljen, ker je bil zbujen iz najboljšega spanja.

"Saj sem pravila, da ga boste priklicali. Zdaj pa imamo hudiča v peči," je tarnala žena ter iskala blagoslovljeno vodo. Oče in trije sinovi so se sprva čudili, potem pa rentačili po svoji stari navadi.

"Če je tudi sam hudič, štirje ga bomo že ugnali," je menil oče Jaka, nakar so se vsi štirje, oboroženi z raznim orodjem postavili pred peč.

Tu se je takoj izkazalo, da prikazen v peči ni hudič, četudi je kosmata, pač pa navadna — lisica.

"Vidiš hudiča," so zavpili Jaka in njegovi sinovi ter pokončali strah v peči. Pozneje so ugotovili, da se je lisica ponoči splazila na podstrešje ter med tem, ko je lovila kokoši, padla skozi dimnik v peč, kjer se je potuhnila.

Zgodba o hudiču se je hitro raznesla med sosedi in so zlasti ženske poskrbele, da je vse govorilo, kako je prišel hudič k Jaku na obisk. Svojo besedo je spregovoril v nedeljo pred cerkvijo tudi zakupnik lova.

"Jaka, lisica ni tvoja, meni jo boš dal!"

"Kaj hudiča," se je odrezal Jaka, "kdaj pa si izlicitiral jago v moji peči?"

Da bi se o tej težki zadevi natančneje pogovorila in pobotala, sta se odpravila v vaško gostilno, kjer sta ga izpila še eno mero čez na račun hudičeve zgodbe.

VSAK PO SVOJE

V listu gre z vsakim tednom tesneje s prostorom, zato se mi zdi, da mi bo kmalu ostala edina ta kolona, v kateri bom še mogel povedati kaj po svoje. Po mojem mnenju človek ne živi same od kruha in krompirja, ampak si včasi rad privošči kakšno sladko oranžo, rožiček sladoleda, pekočo papriko ali čašo zapeljive pijačice. Tako je tudi za naše duševno življenje potrebno včasi nekoliko sladčic, hrena ali popra ali kakšne čaše opojnosti.

Danes hočem porabiti to kolono in morda še malo čez za razpravo o naših zabavah.

Da se mi navadni zemljani radi zabavamo, je samoumevno, saj so stari Grki pripisovali te lastnosti celo nesmrtnim bogovom na Olimpu, kateri niso vedeli, kaj je zemeljski pelin in čmerika, ker so jih božanski butlegarji pridno zakladali s sladkim nektarjem in ambrozijo.

Križ pa je pri večini naših zabav, da bi rade bile zabave, pa niso. Imajo pač dober namen, a tam se navadno vse konča. Istotako imajo udeleženci dober namen se zabavati in pri tem običajno ostane. O, volja je vselej dobra na obeh straneh!

Pa se žrtve, ki ne plešejo, naslonijo na lunch counter ali na baro in rešujejo narod in milo domovino. Pri tem si seveda skušajo dopovedati, da se sijajno zabavajo. Ali pa posedejo okoli dolgih miz, včasi morda bas nasproti osebam, ki so jim ljube kot ščurki v juhi. Potem se junaško lotijo kokoši, ki so v svojem življenju obhajale srebrne in zlate jubileje. Ko opešajo v boju s trdovratno kokošjadjo, patriotično poslušajo govorance, ki se vlečejo kot sedemkrat prežvečen chewing-gum. Ploskajo zato, da ne zaspijo, da jih v roke ne zebe in pa da pokažejo oliko. S svojimi sotrpini se gledajo preko miz, kot se gledajo lipovi bogovi v kitajskih pagodah.

Poslavljajoči se zatrjujejo kako imenitno so se zabavali, kakšen wonderful time so imeli, na poti domov pa se prav nekrščansko pridušajo.

Bil sem že na zabavah, ki so bile brez vidnega vzroka tako puste in dolgočasne, da me je končno njih puščoba in dolgočasnost začela zabavati.

K sreči niso vse zabave take, ampak se med njimi dobe tudi izjeme, ki v polni meri zaslužijo svoje lepo ime. Ena takih zabav je bila "surprise party," nedavno prirejena od Slovenske mladinske šole S. N. Doma v počast kolegi Grillu, uredniku Enakopravnosti. Take zabave jaz zapišem z zlato tinto, in reči moram, da so zelo redke v mojih beležkah in spominih.

Jaz ne vem odkod se je vzela, toda fakt je, da je prava spomladna razigranost vladala vse od devete do četrte ure. To vem oficijelno in lastnoročno. Kdove odkod se je vzela, saj je bila takrat pomlad še daleč doli v južnih palmovih gajih.

V kratkem in na prijeten način je bilo slavljencu večera povedano, kaj si slavna avdijenca misli o njem kot uredniku, kot novoporočencu, učitelju Slovenske mladinske šole, igralcu, pevcu, odvetniku itd. In ploskali smo iz navdušenja, ne da bi si samo hoteli roke pogreti. Siedil je free for all koncert za vse lokalne zvezde in komete; to na ukaz lokalne diktature. Navdušenje je bilo vsestransko in urnebesno.

(Dalje na 2. strani)

"Nova Doba"

GLASILO JUGOSLOVANSKE KATOLIŠKE JEDNOTE

Lastnina Jugoslovanske Katoliške Jednote.

IZHAJA VSAKO SREDO

Cene oglasov po dogovoru.

Naročnina za člane 72c letno; za nečlane $1.50, za inozemstvo $2.

OFFICIAL ORGAN
of the
SOUTH SLAVONIC CATHOLIC UNION, Inc., Ely, Minn.

Owned and Published by the South Slavonic Catholic Union, Inc.

ISSUED EVERY WEDNESDAY

Subscription for members $0.72 per year; non-members $1.50

Advertising rates on agreement

Naslov za vse, kar se tiče lista:
NOVA DOBA, 6117 St. Clair Ave. Cleveland, O.

VOL. VI. 83 NO. 12

Rojstvo pomladi.

V par dneh bo na severni zemeljski polobli oficijelno proklamirana pomlad. Od ravnika do severnega tečaja je velika razdalja, zato je umevno, da so znaki rojstva pomladi v različnih krajih različni. Tudi če vzamemo samo ozemlje Zedinjenih držav je razlika velikanska. Dolj v Floridi ali južni Californiji, kjer prave zime itak ne poznajo, se je število večnega cvetja postoterilo. V državi Arkansas in najbrže tudi v Kansasu cvete breskve in marelice. V državi Ohio plezajo mačice na vrbinje, v Minnesoti pa je morda glavni znak rojstva pomladi nekoliko daljši dan.

Kljub tem krajevnim razlikam ne more biti nobenega dvoma, da začne na severni zemeljski polobli ob rojstvu oficijelne pomladi luč in gorkota zmagovati nad temo in mrazom. Dnevi bodo postali daljši, noči postanejo krajše.

Praznik rojstva pomladi je resnični univerzalni praznik, ki so ga praznovali že davni narodi v daljni preteklosti, ko še niso eksistirale današnje državne, verske in družabne forme. Mi se veselimo tega praznika danes in za nami se ga bodo veselili pozni rodovi, ko bodo že davno pozabljeni naši narodni in nevemkakšni prazniki.

Otroci narave smo in ostanemo, kljub temu, da capljamo v procesiji za takozvano civilizacijo. Mnoge so ugodnosti, ki nam jih nudi moderna civilizacija, toda trajne vrednosti so le, dokler so v skladu z naravnimi zakoni. Za vsak greh proti naravi bomo plačali prej ali pozneje; ona se ne da niti podkupiti niti preprositi.

Praznik rojstva pomladi spada torej med največje praznike za vsa živa bitja. Tega praznika ni postavil človek, postavila ga je narava sama. Primerno civiliziran človek ga je le postavil na pravo mesto v svoj koledar; to je vse.

Na vsakega čutečega človeka mora praznik rojstva pomladi vplivati z magično silo, ker ne predstavlja le spomina na čudovite čine preteklosti, ampak jih tudi ponavlja. Zato nam že sam pogled na datum pričetka pomladi vzbudi v srcih optimizem, vero v zmago luči nad temo, v zmago lepega in dobrega nad slabim. Kot sveža pomladna cvetka priklije iz zimskega mrtvila mlada moč, vera v življenje in zaupanje v naše zmožnosti.

Ne pustimo neizrabljene te sile mladega življenja, ki se poraja s prihodom pomladi. Izkoristimo jo v dobrobit splošnosti, z dobrobit dežele, v kateri živimo, v korist našega naroda in v dobrobit podporne organizacije J. S. K. Jednote, katere člani smo. Kdor je dober član J. S. K. Jednote bo gotovo vsaj del tega pomladnega navdušenja naklonil naši dobri podporni organizaciji. Vporabi ga lahko pri ustanavljanju novih društev, pri pridobivanju novih članov in pri širjenju ugleda in bratskih idej J. S. K. Jednote.

———o———

NEKOLIKO POJASNILA

K dopisu sobrata Jos. Rudolfa, ki je bil priobčen v 11. številki Nove Dobe, je poslal glavni tajnik sledeče pojasnilo:

"Točka 30. v členu XVI. naših pravil, ki se tiče dolžnosti in pravic glavnega blagajnika, določa:

" 'V slučaju, da ni denarja v skladu, iz katerega bi moral glasom nakaznice izplačati dolg, si sme v enakem slučaju izposoditi iz druzega sklada, izvzemši rezervni sklad. Tako izposojene svote pa morajo biti vrnjene v dotični sklad v teku dveh mesecev.'

"Glasom določb omenjene točke zamore glavni blagajnik rabiti v svrho začasnega izposojevanja drugim skladom vse sklade, razen rezervnega. To se pravi, da lahko uporablja dva meseca denar iz enega sklada, in če primanjkljaj dolgujočega sklada še ni pokrit, si lahko za nadalja dva meseca izposodi iz druzega sklada itd. Le rezervnega sklada se ne more rabiti v svrho začasnega posojevanja drugim skladom.

"Iz navedenega izhaja, da glavni urad tozadevno ni kršil pravil.

"Previsok izredni asesment bi utegnil uničiti dvadolarski sklad, kot se je to zgodilo pred leti s tridolarskim skladom, za katerega je bil vzdignjen izredni asesment na $5.00. Posledica je bila, da so nekateri člani odstopili, drugi pa prestopili v nižji razred.

"Da se dvadolarski sklad obvaruje podobne usode, je glavni odbor smatral za umestno naložiti v istega le po en dolar izrednega asesmenta. Na ta način člani, ki so zavarovani v dvadolarskem razredu, niso bili toliko prizadeti, ker so plačevali primanjkljaj takorekoč v obrokih. Plačano je tako bilo vse, kar je bilo izposojenega iz drugih skladov, in nihče ni bil oškodovan.

"Razumeti je treba, da se mora iz glavnega urada plačati podporo, kadar je istemu poslana pravilno izpolnjena nakaznica, odobrena od društva in vrhovnega zdravnika. V slučaju, da začasno ni dovolj kritja v odgovarjajočem skladu, dovoljujejo pravila, da se more za dobo dveh mesecev potrebno svoto izposoditi, iz katerega druzega sklada. Izvzet pri tem je le rezervni sklad.

"Glavni odbor je postopal v zadevi primanjkljaja v dvadolarskem skladu kolikor mogoče previdno in obzirno, vpoštevajoč vse mogoče posledice. Nedvomno je večina članstva bila s tozadevnim postopanjem zadovoljna."

IZ URADA GL. TAJNIKA

POJASNILO GLEDE POSEBNIH NAGRAD ZA LETO 1930

Tem potom se obvešča članstvo krajevnih društev, da je glavni odbor potom dopisovanja in potom pismenega glasovanja, ovrgel sklep letne seje glavnega odbora, ki se glasi:

"Na dnevni red pride zadeva nagrad za tekoče leto, za pridobivanje novih članov v Jednoto. Po daljšem razmotrivanju je odbor prišel do sledečih nagrad, katere se bo razdelilo na glavni seji v januarju leta 1931. Sklenjeno, da se kupi, oziroma naroči sledeče nagrade: Tri seštevalne stroje (Adding Machines), 6 pisalnih strojev (Typewriters), dve pisalni mizi in 100 komadov samopojnikov (Fountain Pens). Pri tem pa odpadejo denarne nagrade, kakor so bile do sedaj v veljavi, izvzemši za ustanovitev novih društev k jednoti ostane še, kakor do sedaj."

Zgoraj citirani sklep se je ovrglo vsled dejstva, ker glavni odbor ni na letni seji napravil dovolj jasnega načrta in z ozirom na to, da so se nekatera društva izrazila, da so bile prejšne nagrade bolj prikladne in bolj praktične, ker se je z denarno nagrado nagradilo vsakega agilnega člana pri društvu. Posebne nagrade za leto 1930 bodo torej sledeče:

Za pridobivanje novih članov

Odrasli oddelek:

10	$ 15.00
15	20.00
20	25.00
25	30.00
30	35.00
35	40.00
40	45.00
45	50.00
50	60.00
60	75.00
75	90.00
76 ali več	100.00

Mladinski oddelek:

25	$ 5.00
50	10.00
75	15.00
100	20.00
125	25.00

Te nagrade se bodo poleg običajne provizije nakazovale koncem leta onim društvom, ki bodo pridobila dovolj novih članov za eno ali drugo nagrado.

Z bratskim pozdravom,
Joseph Pishler,
gl. tajnik.

———o———

VSAK PO SVOJE

(Nadaljevanje s prve strani)

Jaz sem slavljencu čestital samo na tisti točki, katere ni noben govornikov omenil, namreč, da je izredno lep pojav, ker vidim, da ima kot urednik toliko prijateljev. Uredniki namreč neštetokrat zagazijo v vročo kašo, ne da bi bili sami krivi. Pravzaprav nihče ne gre v kašo namenoma. Iz velikega števila slavljenčevih prijateljev sklepam, da imam tudi jaz, poleg nekaterih sovražnikov, tudi precej prijateljev. Vsaj troštam se s tem. In dokler ima ali misli človek, da ima več prijateljev kot sovražnikov, se izplača živeti.

Sicer pa tudi sovražniki niso taka pokora, če jih ima človek pogruntane. Revež je tisti, ki smatra sovražnike za prijatelje.

Jaz sem tisti večer poskušal. če bi sploh mogel biti jezen na moje sovražnike, pa ni šlo. Preveč je bilo prijetno.

Slovenska mladinska šola je lahko ponosna na svoje uspehe in na pomladno-solnčno atmosfero, katero more ustvariti. In če bi druge slovenske naselbine v tem oziru n e k o l i k o kopirale Cleveland, bilo bi njim v korist in v čast našemu narodu.

Najslabša stran vsake prijetne družbe je, da ne more narazen. Ure bijejo in petelini pojejo, pa nič ne izda. V tem kotu je gruča, pri onih vratih je skupina, ki je pripravljena počakati, da se zapoje "dobro jutro, zlato jutro, dober dan, ti beli dan!" Šele ko zabrni avtomobil visoko pesem o gasolinu, se družba zgane.

Erštetov L o j z e, neoficijelni ban Schade-Avenue banovine, je nas zaostale ptiče vozil domov po štirih — pa vzemite to definacijo, kakor hočete. Mi že vemo, kako je bilo, ker ban nas je naložil, kakor drva. Pa ugovarjajte banu, če morete, posebno kadar po štirih vozi avtomobil! V takem slučaju se je najpametneje sprijazniti z diktaturo.

V delno ublažitev diktature je ban-šofer tisto jutro naučil svoj avtomobil neke posebne melodije. Nekateri so rekli, da je himna naše banovine. Jaz pa ne rečem nič, ker v zadevah petja in glasbe nisem nikak ekspert.

Drugi dan, oziroma popoldne istega dne je ban prej omenjene banovine dobival od vseh strani vdanostne brzojavke in zahvale za srečno pot do vseh wigwamov, ki so pri tej ekspediciji prišli v poštev. Čast, komur čast! Zdrava koža je veliko bogastvo, posebno za osebenkarje mojega kalibra, ki nimajo druzega premoženja.

A. J. T.

———o———

DRUŠTVENE IN DRUGE SLOVENSKE VESTI

(Nadaljevanje s prve strani)

četki slovenske vpodabljajoče umetnosti celo v trinajsto stoletje in da tozadevno Slovenci proporčno stojimo v ravni vrsti z drugimi civiliziranimi narodi;

da se je pri tisti priliki zelo laskavo izrazil o našem ameriško-slovenskem slikarju H. G. Perušku;

da je g. Jakac zelo požrtvovalno razkazal svoja dela in povedal mnoge zanimivosti, ki so v zvezi z njimi, učencem in učenkam višjih razredov Slovenske mladinske šole;

da so posetili razstavo učenci nižjih razredov Slovenske mladinske šole S. N. Doma, farne šole in tudi mladina društva Comrades, kar bo gotovo ugodno vplivalo na mlajšo generacijo, da se ne bo sramovala slovenskega imena in da se bo oklepala naših slovenskih ustanov, med katere spadajo tudi naše podporne organizacije;

da je kljub slabim finančnim razmeram bilo prodanih lepo število slik in naročenih precej portretov;

da je kupil največ slik znani slovenski zdravnik (član JSKJ) dr. F. J. Kern.

da sta bila med zunanjimi obiskovalci razstave slovenski slikar Mr. H. G. Perušek iz Chicaga in Mr. Kosto Unković, jugoslovanski častni konzul v Pittsburghu;

da imajo clevelandski rojaki, ki še niso videli razstave, zadnjo priliko jutri, 20. marca.—

A. J. T.

———o———

Nič maščevalnosti

Pokojnega francoskega ministrskega predsednika Clemenceau-a je za časa vojne skušal umoriti atentator Emil Cotin. Napad se je ponesrečil in Cotina so obsodili na smrt. Pa ga je rešil smrti sam Clemenceau, ki je apeliral na sodišče: "Dajte mu kakšnih deset let zapora. Predno pride iz ječe, mene ne bo več med živimi in me ne bo mogel ponovno rabiti za tarčo!"

———o———

Vsi otroci članov J. S. K. Jednote bi morali spadati v mladinski oddelek iste organizacije!

———o———

SRCE, IMAŠ ZADOSTI?

Resedin vonj in lipov cvet
in kita rožmarina,
dekleta lepega pogled
in sodi polni vina.

Od Ahasvera tisoč let,
od Vesne moč mladosti,
neskončen maj in večen cvet!
Srce, imaš zadosti?

(Strnad-Cizerlj.)

DOPISI

Central City, Pa.

Tem potom sporočam č l a n s t v u društva Veseli Slovenci, št. 198 JSKJ, da smo na zadnji mesečni seji izvolili novega tajnika, oziroma tajnico, ker se je stari tajnik radi bolezni odpovedal temu poslu. Vsi oddaljeni člani so torej prošeni, da pošiljajo asesment na novo izvoljeno tajnico, katere naslov je: "Matilda Maljevac, B o x 212, Central City, Pa."

Člane, ki so v bližini, vabim, da se bolj pogosto udeležujejo sej. Odraslih članov šteje društvo 30, vendar mora včasih odbor čakati, da pride na sejo toliko članov, da je kvorum in da je seja sklepčna. Želim, da se prihodnje seje, ki se bo vršila 13. aprila, polnoštevilno udeležijo v bližini živeči člani. Priporočljivo je tudi, da skušajo dobiti kaj novih kandidatov. Razložite, bratje in sestre, vašim prijateljem, ki še niso člani naše Jednote, ugodnosti in koristi, ki jih posebno nam delavcem nudi dobro društvo in taka trdna in točna organizacija kot je J. S. K. Jednota. — Z bratskim pozdravom,

Vincent Maljavec, predsednik.

Trinidad, Colo.

Člane društva sv. Andreja, št. 84 JSKJ opozarjam, da če se ne zglasijo pri meni radi asesmenta do 24. v mesecu, b o d o suspendirani. Ako član ne more plačati asesmenta, n a j p o v e vzrok, pa se mu bo pomagalo iz društvene blagajne. Tako je bilo sklenjeno na seji dne 2. februarja. Nadalje opozorim člane, da se udeležijo trimesečne seje; kdor ne pride, plača 50c v društveno blagajno, ali pa se ne bo sprejelo asesmenta od njega. Toliko v obvestilo vsem.

Louis Shain, tajnik.

Detroit, Mich.

Že precej časa ni bilo nobenega dopisa iz našega mesta, zato mislim, da je pravilno, da se zopet oglasim. Kar se tiče tukajšnjih delavskih razmer, niso nič boljše, kot so bile pred meseci. V avtomobilski industriji se po navadi delo odpre po Novem letu, ali letos tega ni. Zdi se, da bodo družbe vse leto imele inventar, kar se navadno opravi jeseni.

Dan 6. marca so si tukajšnji komunisti izbrali za dan protesta in porabili priliko brezposelnosti v svojo svrho. Dosegli so toliko, kot drugod, namreč, da so krepelci padali po hrbtih in glavah trpinov. Število demonstrantov so tukajšnji listi cenili na sto tisoč Iz tega se l a h k o povzame, kolika brezposelnost vlada tukaj.

Društvo Triglav, št. 144 J. S. K. J., je na zadnji seji zaključilo, da opomni in povabi članstvo k polnoštevilni udeležbi na sejo v aprilu. Zaključek seje v februarju je bil, da priredimo na 3. maja domačo zabavo v korist društvene blagajne v isti dvorani, kjer zborujemo. Člani so torej vabljeni, da se gotovo udeležijo prihodnje seje, da se zadeva glede veselice kar najboljše uredi.

Omenim naj še, da bo pevsko društvo Svoboda vprizorilo v nedeljo 23. aprila igro "Snubači" s petjem. To je pravzaprav n e k a opereta. Vprizoritev se bo vršila na Kirby Ave. Dosti vaje in truda stane, predno se more kaj takega vprizoriti, zato je priporočljivo, da se občinstvo odzove z obilnim posetom. Žal gotovo ne bo nobenemu, ki pride g l e d a t "Snubače." — Z bratskim pozdravom,

Anbret Naprudnik,
predsednik društva Triglav.
št. 144 JSKJ.

Oregon City, Ore.

Nimam kaj posebno veselega poročati, pač pa hočem navesti par primerov v poduk onim rojakom, ki ti jo radi zasolijo, da slovenske podporne organizacije so samo nenasitne bisage. V našem mestu so se v primeroma kratkem času pripetili trije slučaji, ki kažejo, kako dobro je biti član podporne organizacije.

Mlademu Albertu Polajnarju, ki je komaj dobro član odraslega oddelka, je Jednota izplačala $58.00 bolniške podpore za zlomljeno nogo. Bil je komaj 6 mesecev v odraslem oddelku. V družini Polajnar so štirje člani JSKJ, zakar jim čast.

Sobrat Frank Sekne, ki je član JSKJ že 23 let, ni bil bolan do zadnjega. Pred kratkim pa se je moral podvreči operaciji na slepiču. Bil je precej časa v slabem stanju, pa upam, da kmalu popolnoma okreva. Tudi od Seknetove družine so štiri člani JSKJ. Tako bi moralo biti v vsaki slovenski družini. Kjer je oče, tam naj bo še družina. Kar je zate, naj bo še za tvojo družino.

Tretji slučaj se tiče mene samega. Nedavno sem v nedeljo zvečer šel na delo v papirnico in v ponedeljek zjutraj kmalu po sedmi uri sem se prevzdignil in sem dobil kilo. Zdaj, ko to pišem, čakam na operacijo. Upam, da bo dobro izpadla, ako pa bi zdravnikov nož segel pregloboko, pa kličem mojim znancem in prijateljem v različnih krajih dežele: good bye.

Vsem onim rojakom, ki so zoper slovenske organizacije, svetujem, da pomislijo kako dobrodošla bi bila denarna pomoč od Jednote za nje same in za njih družine v slučaju bolezni ali smrti. Vsem, ki še niso pri slovenski podporni organizaciji, pa so zdravi in še v pravi starosti, svetujem, da pristopijo k J. S. K. Jednoti, dokler je še čas. Morda ne bo dolgo, ko bodo hvalili svojo previdnost.

John Brezar,
tajnik društva št. 76 JSKJ.

Detroit, Mich.

Članom društva Triglav, št. 144 JSKJ, naznanjam kot tajnik, da sem se preselil, in sicer od 121 na 119 Six-Mile Road E. Vsi tisti, ki pošiljajo svoj asesment po pošti, naj izvolijo to izpremembo v naslovu vpoštevati. Tisti pa, ki sami pridejo na moj dom, naj pazijo na št. 119. Vse skupaj pozivljam, da redno plačujejo svoje redne in izredne asesmente.

Društvo je sklenilo, da priredi na 3. maja še eno veselico, in sicer na 116 Six-Mile Road. Na prihodnji seji, to je 6. aprila, se bo o tem razpravljalo in izvolilo veselični odbor. Zato je priporočljivo, da se članstvo omenjene seje polnoštevilno udeleži. Z združenimi močmi se lahko dosežejo veliki uspehi. V splošnem bi bilo želeti, da bi se članstvo bolj zanimalo za društvo in Jednoto. V Detroitu je še veliko polje za JSKJ, samo obdelati ga je treba.

Društvo Triglav je tekom zadnjih par let finančno tako dobro napredovalo, da se lahko meri z večjimi društvi. Pri naših 134 članih imamo nad $700 društvenega premoženja. To je zelo dober argument za pridobivanje novih članov. Sobratom priporočam, da gredo na delo in se ga poslužujejo.

Treba je tudi, da mislimo na bodočnost. Treba bo organizirati našo mladino, da bo samostojna. Na naše seje je ne bomo več dobili. In ker je ne bo med nas, pojde drugam, kjer govori ježik, ki ga popolnoma obvlada.

Bratje in sestre, pogoji za ustanovitev bodo potem slabši. Torej, ako je kaj korajže in agilnosti med nami, ne odlašajmo več z ustanovitvijo angleško poslujočega društva J. S. K. Jednoti.

K sklepu pozivljam člane, da se polnoštevilno udeležijo seje dne 6. aprila. Na tisti seji bodo podani tudi trimesečni računi.

Z bratskim pozdravom,
Frank Nograšek (tajnik),
119 Six-Mile Rd. E.

S pota

Lansko leto v septembru, ko sem obiskoval po Minnesoti naselbine naših prvakov, sem se sestal s številnimi starimi rojaki, in glede enega ali druzega teh nisem slutil, da ga ne bom več videl. Tako je na primer v St. Stephen, Minn., preminil več starih korenin, katere sem še videl pred meseci. Preminil je F. Vouk, star 60 let; kmalu na to mati njegove soproge, Uršula Smoly, nato pa še stara rojakinja Šaubah. Pri obeh sem bil pred meseci na obisku. Zlasti živahen pogovor sva imela z 82-letno Uršulo Smole. Dobro je še videla in dober posluh je imela. Pripovedovala mi je o 40-dnevni vožnji preko morja, kakor bi bilo včeraj, kakor tudi o težkem pričetku kmetovanja v gozdovih Minnesote. Vprašala me je več reči o znancih tuintam in z roko je pokazala, kje živi na posestvu njen sin Vouk. Danes sta že oba med pokojnimi. Bila je kljub svoji starosti bistrega spomina in živahnih kretenj. V ušesih je nosila starodavne uhane, kateri mali trikotniki so se zabavno gibali, ko je govorila. — Blizu tam je živela tudi stara rojakinja Šaubah, ki je bila pa precej gluha. Ko sem jo neko jutro vprašal, kje je nabrala toliko lešnikov, ki so se sušili na strehi njene nizke hišice, mi je

(Dalje na peti strani)

Jugoslovanska Kat. Jednota

Ustanovljena l. 1898 Inkorporirana l. 1901

GLAVNI URAD V ELY, MINN.

Glavni odborniki:

Predsednik: ANTON ZBAŠNIK, 5400 Butler St., Pittsburgh, Pa.
Podpredsednik: PAUL BARTEL, 901 Adams St., Waukegan, Ill.
Tajnik: JOSEPH PISHLER, Ely, Minnesota.
Blagajnik: LOUIS CHAMPA, 416 East Camp St., Ely, Minn.

Vrhovni zdravnik:

DR. F. J. ARCH, 618 Chestnut St. N. S. Pittsburgh, Pa.

Nadzorni odbor:

Predsednik: RUDOLF PERDAN, 933 E. 185th St., Cleveland, O.
1. nadzornik: JOHN MOVERN, 412—12th Ave. E., Duluth, Minn.
2. nadzornik: JOHN KUMŠE, 1735 E. 33rd St., Lorain, O.
3. nadzornik: JOHN BALKOVEC, 5400 Butler St., Pittsburgh, Pa.
4. nadzornik: WILLIAM B. LAURICH, 1845 W. 22nd St., Chicago, Ill.

Porotni odbor:

Predsednik: JOSEPH PLAUTZ, 432—7th St., Calumet, Mich.
1. porotnik: JOSEPH MANTEL, Ely, Minn.
2. porotnik: ANTON OKOLISH, 1078 Liberty Ave., Barberton, O.

Jednotino uradno glasilo:

NOVA DOBA, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, O.
Urednik in upravnik: A. J. TERBOVEC.

Vse stvari tikajoče se uradnih zadev kakor tudi denarne pošiljatve naj se pošiljajo na glavnega tajnika. Vse pritožbe naj se pošilja na predsednika porotnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov in bolniška spričevala naj se pošilja na vrhovnega zdravnika.

Dopisi, društvena naznanila, oglasi, naročnina nečlanov in izpremembe naslovov naj se pošiljajo na: Nova Doba, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovanom za obilen pristop. Kdor želi postati član te organizacije, naj se zglasi tajniku bližnjega društva JSKJ. Za ustanovitev novih društev se pa obrnite na gl. tajnika. Novo društvo se lahko ustanovi z 8 člani ali članicami.

New Era Supplement

Edited by Louis M. Kolar.

Current Thought.

ORGANIZE MORE ATHLETIC TEAMS

S. S. C. U. lodges, take particular notice of this article.

It will be almost a year since the athletic department of the S. S. C. U. has been organized to promote various sports between lodges belonging to the S. S. C. U.

During this period some of our lodges have organized teams and showed a deep interest to stimulate enthusiasm among the younger element to increase the number of athletic teams and in that way enable keener competition between S. S. C. U. lodges.

Take the Comrades Lodge of Waukegan, Ill. At present its basketball team is holding first place in the Waukegan Church League. SS. Peter and Paul Lodge of Joliet, Ill., is another outstanding example, having a strong bowling team at its disposal. Samaritan Lodge of Indianapolis, Ind., recently engaged in a basketball and bowling contest with the Comrades of Waukegan, Ill.

In Cleveland, O., the Inter-Frat League is conducting a league whereby all lodges of different denominations participate. In this league we have three S. S. C. U. teams entered, namely: Collinwood Boosters, Betsy Ross and the George Washingtons.

This goes to show that the S. S. C. U. lodges are gaining foothold in athletics; but this is not enough. More lodges should maintain teams of their own. This does not mean that only English-conducted lodges are concerned; rather it embraces EVERY lodge of the S. S. C. U.

That the lodges of S. S. C. U. wish to engage in friendly competition is a certainty. What greater pleasure could be derived from members of the S. S. C. U. than that of intermingling with their fellow-members. As shown by the recent games between the Samaritans of Indianapolis and the Comrades of Waukegan, and the SS. Peter and Paul of Joliet opposing the Comrades, a spirited co-operation was evinced by the lodges.

But how about the other lodges? Surely teams could be organized for various sport activities such as bowling, basketball, baseball (both indoor and league).

By having a sufficient number of participating teams in the S. S. C. U. a tournament could be held whereby the championship team of the S. S. C. U. could be realized in a particular line of sport. Trophies, individual prizes, team prizes, etc., (bowling) could be awarded to the members of the S. S. C. U. This can be accomplished in only one way. And that is the co-operation of EACH AND EVERY MEMBER.

S. S. C. U. Leagues Should Be Formed

While we are on the subject of tournaments, why not go a step farther? In localities where a number of S. S. C. U. lodges are organized a league could be organized whereby only S. S. C. U. teams would participate. The first place team of each league could arrange matters in such a way whereby they would decide the supremacy.

In the tournament a number of teams of each league could participate, and in sections where formation of leagues would be inadvisable individual teams could participate.

Of course, these are only suggestions. Recommendations from individual members are solicited, as it is a known fact that two heads (or more) always hatch more ideas than only one.

Members of S. S. C. U., give this idea some serious consideration, and by all means submit your opinions and suggestions to the writer. It is a sincere desire of the writer to have as many S. S. C. U. teams organized as possible in order to promote sports between the lodges of S. S. C. U.

PITTSBURGHER

(Continued From Last Edition)

One by one our parents are going west, leaving us behind on the firing line to carry on, leaving us what they sweated for with bloody fingers that they may be independent, leaving us above all a gift priceless in value—our nationality. We, however, become so imbued with the idea of being Americans that we are lost in a whirl of modernism and lapse into a state of forgetfulness about everything else except our own selfish needs. Slowly we drift away from everything pertaining to our nationality, and finally to our own consternation we find ourselves bounded on the rocks in a sea of strange faces of a people, that of our newly acquired American friends that are cold and indifferent, with no heartfelt emotion for our destitution. Our forefathers were in the same predicament, only under alternate circumstances.

After all, the human heart is nothing else than an enlarged pump that throbs with the ticking of the clock; it is not the hard stone of something impregnable as we imagine it. We are always prone to all kinds of misfortunes; only when they befall us does the realization come, when friends and associates are needed to give succor. It is always to be remembered that one can throw off the cloak of nationality for a time; but come will the cold winds of winter when the cloak will be needed. If it has been cast to the dogs and torn into shreds, isn't it a pity that we have brought upon ourselves a freezing death. Furthermore, a man who disregards his nationality flings his character to the lowest depth of social standing, as is pointed out daily in criminological researches.

Can these few ideas bring into our minds the value of our nationality; the eager co-operation we should render to the fraternal bondage that has so much to do with out present-day social standing. That is what our mothers and fathers so zealously upheld and treasured. They compiled millions of dollars into these fraternal unions. The money was earned with blistered hands, from the choking mills, and from hard toil in the mines. Hence, our unions must never deteriorate.

What a shame upon us if we able-bodied, common-sensed young men and women would drift away into the world not claiming our nationality, leaving to die before our very eyes our old fathers and mothers and permitting their institutions to fall and wither into nothing. Yet, how many thousands of us are doing this? How many thousands have thrown off their cloaks of nationality to the dogs and are drifting aimlessly into space with no particular motive in life—nothing to care for but existence.

It is up to you and me who realize the import of the above few scattered and leaguered ideas.

If the above becomes a realization to anyone who as yet is not a member of the English-speaking lodge, Pittsburgher, please ask me or the brother secretary for particulars—in fact, any member of the lodge will enlighten you. A certificate can be obtained to join this illustrious group of your fellow-citizens. JOIN THE PITTSBURGHER. In our assembly you will find the company you have longed for, read about perhaps, and dreamed about it, too. In fact, our organization and standing has become something so actually enticing and entertaining that I think even hands of death would not separate us.

(To be continued)

F. J. Sumic,
No. 196, S. S. C. U.

JAKAC GIVES LECTURE

Last Friday evening, March 14, Bozidar Jakac addressed the Slovenian School of Cleveland, O. Paintings, which appeared in the lower hall of the Slovenian National Home during his exhibit that ended March 20, were discussed.

One of the outstanding points brought out during the lecture was the common accepted fact that an artist is not a painter. The average person is under the impression that an artist merely paints sketches as they appear; according to Jakac, this is not so. Rather, a picture is painted according to the dictation of the inner self—the soul.

Jakac also commented on the deplorable state of conditions existing in some of our national parks. Private interests should not be permitted to operate business in them. Yellowstone Park serves as a concrete example in the way it has been commercialized.

The entire school visited the exhibition following the lecture. Here the students were further enlightened on Jakac's paintings.

SLOVENIAN CHAMPS

Joe Spiegel of Uniontown, Pa., won the 135-pound championship in the national junior boxing tournament held at Grand Rapids, Mich., Friday, March 14. Joe Kushner of Cleveland, O., took the 112-pound title. Jack Dempsey acted as referee.

Spiegel knocked out Dudley Curtis, while Kushner received a three-round decision in the finals. Spiegel is slated to box with Billy Hughes in the Cleveland Plain Dealer Golden Gloves Tournament held in Cleveland, O., during the nights of March 17 to 20, inclusive.

Joe Spiegel is in Cleveland, O., at the present time, and is staying with his sister, Mrs. James Kotnik, and his cousin, Blanche Dusic.

BRIEFS

Svetozar Banovec, noted concert tenor, sang over Station WCFL at Chicago, Ill., Saturday, March 15, during the broadcasting of the Slovenian hour.

Stephen Stonich of Chisholm, Minn., recently attended the conference of the Marshall-Wells Associate Dealers, held in Duluth, Minn.

Fire damaged Frank Skala's store building on E. Sheridan St., Ely, Minn. A $3,000 damage was the result.

Joliet High School Symphony Orchestra of Joliet, Ill., came through with flying colors in a musical contest held at De Kalb. Beside winning the Class A orchestra contest, it also had the distinction of taking nine places in the solo competition.

Werden Bucks indoor baseball team of Joliet, Ill., ended the season in first place in the Joliet City Indoor League. N. E. A. C. finished second, Maloney & Hennessy third, while Wayside A. C. came fourth.

Chisholm High School basketball team of Chisholm, Minn., won the district championship in the basketball tournament held at Hibbing, Minn. Only four baskets were scored against this team by all opposition.

Bukvich, Vitanen, Olson, Lindgren and Oventile, along with Coach Giffei of Chisholm High School, will participate in the national tank meet to be held at Evanston, Ill. The Chisholm High School finished second in the meet last year.

CULTURE

Slovenes of Cleveland, O., are showing great inclination to appreciate work of high attainment. This was displayed to the greatest advantage by the large crowds that attended Bozidar Jakac's art exhibit that terminated Thursday March 20.

Our race is a cultured one. It needs only to assert itself. The fine paintings exhibited in the Slovenian National Home were the work of a master. And our people were mindful of the fact. It is encouraging to note that our own race appreciates works of art.

Mr. Jakac's paintings were the source of great admiration by all that attended his exhibit. And particularly so by those that really understood and appreciated the preparation and background required to its fulfillment. It was interesting to note some novice analyze the paintings and trying hard to appreciate its fullest qualities. Nevertheless, by attending other exhibits of this nature, it will acquaint the novice and perhaps inoculate him with a deeper appreciation of the word "culture."

LATEST ADDITION

Washington Lodge, No. 210, of Morley, Colo., is the latest English-conducted lodge to be added to the S. S. C. U. Bro. Albert Kamora is the president. Meetings will be held every second Thursday of the month in the Y. M. C. A.

In last week's edition mention was made of Illini Stars Lodge, No. 211, of Chicago, Ill., which has been recently organized. An error was made in the number and appeared as 210 instead of 211.

Bro. Rudolph Stadjuhar is secretary and Bro. Frank Giamarvo treasurer of the new lodge, Washington.

TOURING TO THE PACIFIC COAST

(Continued From Last Edition)

We drove on to Ranger City and noticed gold mines and oil wells scattered throughout.

We now pass over the Texas mountains at Sweet Water. Here we encountered another farming district, with hardly a tree in sight. We now begin to sing, with Treasurer Mantel missing a few songs while busily making out this report. Birds cannot exist in this section of the country, as it hardly ever rains.

On passing a wholesale seed store the dealer gives us a few samples, one of which is cotton seed. It is planted early in May and picked around August and September. We are driving through the desert country and pass some small cities having a population of approximately 5,000. We now see the Mexican mountains ahead of us. People around here are dependent upon tourists, as very little farming and cattle raising can be accomplished.

Water is scarce around here. Plenty of gasoline is to be had, but upon asking the station attendant for a drink of water we were told that no water was to be had. Water is shipped to these places from surrounding cities 40 miles distant.

We enter the city of El Paso. It has a population of 125,000 and is a thriving city. We cross Rio Grande River, the boundary between Texas and Mexico. No trouble is encountered upon entering Mexico, as the natives here are desirous of obtaining money from the tourists.

First thing we saw was an American sign which read "Saloon, Beer and Lunch." We paid 15 cents for a small glass of beer. El Paso is several hundred years old, having European style buildings. Only American money is handled here. Natives have a tendency to steal anything they can lay their hands on. So we were very careful to see that no one stripped our car.

We left El Paso on Feb. 20. Then followed a string of mountains, some of solid rock and others of a mixture of sand and bowlders. We now enter the state of New Mexico. We notice that the houses are very small, with flat roofs. "Adobe," a mixture of sand that takes the place of cement, is used as plaster. We now are crossing the Mexican Rocky Mountains and meet a number of tourists, none of whom are from Minnesota.

We now have our dinner. The second "potica" is being consumed. Since we have no guns we are forced to do without wild game.

Deming, the place where all the Minnesota boys were sent in preparation for the World War, is the next stopping place. What is more, we noticed a sign reading "Stop, U. S. Agriculture Inspection Department." This inspection station is maintained in order to prevent the spread of insects and plant diseases dangerous to the agricultural interests.

Joseph Mantel.
(To Be Continued)

SPORTING BITS

COMRADES ARE CHURCH LEAGUE CHAMPIONS

Win 14 Games and Lose 1 During Entire Season

Waukegan, Ill.—CHAMPIONS! Comrades Lodge basketball team, local branch of the S. S. C. U., won the 1929-30 championship of the Mother of God Church League of Waukegan by defeating the K. S. K. J. quintet Wednesday, March 12, by a score of 36 to 22 in what proved to be the deciding game and the championship for the Comrades.

Four teams were entered in the church league. The S. S. C. U. Comrades and three K. S. K. J. teams.

Records were hung up by the Comrades during the basketball tilts. These, along with a group picture of the champion basketball team, will appear in the New Era Supplement in the near future. A photograph of our crack bowling team and the record scores, such as individual high, etc., will also appear later.

Our Comrades' basketball and bowling teams enjoyed a very successful season, winning the championship in its first year of basketball. Other lodges of S. S. C. U. kindly take notice.

Bruno "Bryan" Kaires is the third member to join our lodge within a week, and, by the way, "Bryan" is a catcher and will be on the receiving end on our baseball team this coming season. Our membership campaign is a very successful one, as the entire membership is doing its utmost to obtain new members.

A TIP TO THE S. S. C. U. LODGES

Lodges of S. S. C. U., are you active? Are you obtaining new members? If not, follow this plan: Indulge in good and clean sports and maintain baseball, basketball, bowling and indoor teams; conduct picnics, dances, parties, etc.; arrange games with S. S. C. U. lodges, and by all means co-operate with the officials of your lodge. BOOST AND ADVERTISE YOUR LODGE, and be loyal to your members and friends. Then watch the results grow.

Comrades-Samaritans match tilts will be played some time next November at Indianapolis, Ind. The contest was to take place this month, but poor working conditions and bowling and basketball tournaments held here and in neighboring cities were responsible for the change of the schedule.

THREE CHEERS FOR THE COMRADES! LONG LIVE OUR CHAMPIONS!

John Petrovic,
Comrades, No. 193, S. S. C. U.

SPRING IS HERE

Spring was very much in the air Sunday, March 16. It was most noticeable among the S. S. C. U. lodge bowlers in the Inter-Lodge League. Perhaps our bowlers will acclimate themselves soon and bowl their normal scores.

George Washingtons, S. S. C. U. lodge team, dropped three games to the Comrades, S. N. P. J. Although Arko, anchor man for the Washingtons, made some nice scores of 213, 180 and 188, it was to no avail. In fact the Washington team failed to register a total of 800 pins in any of the three games. Tekautz was the luminary for the Comrades with 174, 191 and 197.

GEORGE WASHINGTONS			
F. Kromar	153	118	131
J. Jaklich	142	166	135
Glavan	117	153	153
Drobnic	165	157	161
Arko	213	180	188
Totals	790	774	768

COMRADES			
Turk	164	185	162
Kushlan	133	160	147
H. Martin	185	146	178
F. Fifolt	184	191	146
Tekautz	174	191	197
Totals	840	873	830

Evidently the Comrades were on their toes Sunday afternoon. In the evening a play was presented by this lodge, called "Color Blind." Hence, this team made sure that all was in readiness for the evening performance by keeping in trim Sunday afternoon.

Collinwood Boosters, S. S. C. U. lodge team, was also afflicted with the spring "disease." It has been a long time since the Boosters dropped three games, and last Sunday was one of the rare instances. Loyalites, S. N. P. J., were the opponents.

HATS OFF

Our hats go off to the Comrades Lodge, S. S. C. U., of Waukegan, Ill. When a basketball team organized for the first time can go out and win a championship it deserves all the "credit in the world."

Comrades won 14 games and lost but one in the Mother of God Church League of Waukegan. And what is more, this team was not only satisfied with winning, but insisted on making high scores. Particulars and details of the championship team will be forthcoming soon, as promised by John Petrovic of the Comrades.

Bro. Petrovic needs very little introduction, as his articles are appearing in the New Era Supplement. He is the moving spirit behind the activities of the Comrades. The writer sincerely hopes to see his picture in the championship group that will appear soon.

Comrades' bowling team hung up many records during the season. Details of this team, along with their picture, is also promised by Petrovic and will appear on this page. Last summer a baseball team was maintained by this lodge that would be the envy of any lodge.

Again, we want to extend congratulations to the Comrades lodge on its championship basketball team.

Betsy Ross dropped three to the strong Spartan five. G. Kovitch, manager and captain of the team, was at a loss to know just what explanation to offer. Evidently spring weather played havoc with his boys.

Spring is in the air. "Tra, la, la, la." It is sincerely hoped that the S. S. C. U. boys will snap out of it next Sunday by bringing along some of that spring "pep."

PENNSYLVANIA — 1929

Fraternal Benefit Societies — Valuation Report

Made by South Slavonic Catholic Union as of December 31, 1929, to the Insurance Department of the Commonwealth of Pennsylvania, pursuant to the requirements of law.

IMPORTANT

Before filling out this report note carefully the following instructions:

1. This report must be filed on or before the thirty-first day of May, 1930.
2. Each item in the blank should be carefully filled out, in accordance with the information required.
3. The Valuation Exhibit must give in separate items for each form of certificate the present mid-year value of future net contributions as contingent assets, and the present mid-year value of promised benefits as contingent liabilities, or in lieu thereof the mid-year net value of such certificates. Societies which use the mean of terminal reserves in valuing their certificates must include as advance assessments in item 26, page 5, of annual statement, the pro rata unearned portions of all assessments covering insurance protection beyond December 31 of current year.
4. All death losses of whatever nature must be included in accrued liabilities in the Valuation Exhibit.
5. The present value of future extra assessments should be included as a part of the contingent assets only in the event that the society has by its authorized governing board or body actually provided for the specific levy of a fixed number or amount of extra or additional future assessments.
6. If the laws of the society provide for segregation of the funds between the various classes of members, separate Valuation Exhibits should be made for each class in addition to a combined Valuation Exhibit, so as to define more definitely the status of the members in each class. It is not necessary to make complete separate Valuation Reports. The combined Report should of course be complete.
7. Loans and interest thereon which are secured by tabular reserves or accumulations actually maintained on the corresponding individual certificates should be treated as a part of the assets.
Liens and interest thereon not in excess of the difference between the present value of the promised benefits and the present value of the future net contributions on the corresponding individual certificates, should be treated in the Valuation Exhibit as a deduction from the contingent liabilities. This is on the assumption that the liens provided for the payment of interest annually or for compound interest at a rate at least as high as that assumed in the valuation of the certificate liabilities. In the case of liens which do not bear interest or which bear interest at a rate less than that assumed in the valuation of the certificate liabilities, they should not be entered at their full face amounts but should be entered only in the amounts of their actual equivalents, i. e., the single premiums at current attained ages which would provide for insurance equal in amount to the liens and interest thereon where such single premiums are calculated on the same mortality and interest assumptions as used in the valuation of the certificate liabilities.
In lieu of following the plan outlined above, a society may show the reserve liability for an ammount of insurance equal to the face amount, less the insurance purchased by the accumulated lien as a single premium at the current attained age. In this connection the rate of interest provided for in the liens must be taken into consideration. E. g.: If the lien does not bear interest, the reserve liability may be calculated on the net amount of insurance after deducting the amount of the lien.
8. The Valuation Exhibit is made up on the basis of excluding the expense, sick and accident (when the benefits are not valued) and special funds (i. e., funds other than general or expense funds not available for the payment of benefits) from the Asset side and excluding the liabilities of such funds from the Liability side, except that the excess of the matured liabilities of such funds over the balances in them, if any, should be included as a part of the liabilities of the mortuary or benefit funds for valuation purposes only.
If the sick and accident benefits are valued, both the assets and liabilities of the sick and accident fund should be included in the Valuation Exhibit. Borrowed money should be excluded from both the assets and the liabilities.
9. The ratio per cent. of assets (actual and contingent) to liabilities (actual and contingent) should be shown for December 31, 1917, which is the first basic date for comparison referred to in the valution sections of both the Mobile and New York Conference bills. The percentages should also be shown for the current and four prior years. In making comparisons of the above percentages of solvency between various years, the ratios for all years should, of course, be calculated on the same basis.
10. In connection with the Valuation Exhibit on the "Accumulation Basis—Section 23-b Method—use is made of a part of the Valuation Exhibit on the section 23-a Method—Basis other than Accumulation. In this case the latter Exhibit is not required to be completely filled out.
11. The items of assets and liabilities must check with the corresponding items in the Annual Statement. These items of information shall be furnished by an official of the society to the actuary or accountant who shall include them in the Valuation Exhibit.
12. This Valuation Report must be certified by a competent actuary or accountant, or verified by the actuary of the department of insurance of the State in which the society is domiciled.
13. Publications in official journals (or, in lieu thereof, communications to individual members) shall be made of the results of valuation in form identical with that of the Valuation Exhibit to Insurance Departments with explanations.
14. When furnishing copy of the Annual Report to the Actuary or Accountant (unless he has personal knowledge of the facts) the Secretary (or other qualified officer) of the Society shall definitely give the amounts of the non-admitted assets and of the expense fund and of other funds held for relief or other special purposes and not primarily for the payment of claims, and shall answer the following questions:
15. If the laws of the society provide for the segregation and trusteeing of the reserves or funds of any class or classes of certificates, a separate Valuation Exhibit and "Form of explanation for publication" shall be attached to this report in respect of each such class and be furnished to all members irrespective of class, through the official publication of the society or otherwise.
Do the laws of the society provide for the segregation and trusteeing of the reserves or funds of any class or classes of certificates? **Answer:** Juvenile only.
If so, attach a copy of such to the Valuation Report.
Was such segregation and trusteeing of reserves or funds made in accordance with, pursuant to, or under the express authority of, the statutes of any State? **Answer:** Yes.
If so, specify the State and give the reference to the particular statutory provision. **Answer:** Minnesota Fraternal Insurance Sec. 196 et seq.
16. Does the society issue separate certificates promising disability benefits? **Answer:** No.
If so, specify same. **Answer:**
17. Are the net contributions for disability benefits kept in a fund separate from all other benefit and expense funds? **Answer:** Yes.
If so, state the increase, or decrease, of the funds in the year 1929. **Answer:** Increase $12,921.75.
18. How many assessments were actually collected during each of the last five years? **Answer:** Twelve.

	1929	1928	1927	1926	1925
Death	....	....	....	....	....
Disability	....	....	....	....	....
Expense	....	....	....	....	....
Combined death, disability and expense	12	12	12	12	12

19. Date when Society last changed the number of regular assessments to be collected each year. **Answer:** Unchanged.
20. What proportion of first and subsequent years' contributions may be used for management expenses? **Answer:** First year expense fund assessments. Subsequent years same.
21. Are there any reserve liens (not certificate loans or premium loans) outstanding against certificates in force? **Answer:** None.
If so, state amount. **Answer:** $..........
22. Are certificate liens or loans or premium loans granted? **Answer:** No.
If so, state conditions and amount of each class or liens or loans outstanding. **Answer:**
Also state the amount of liens or loans outstanding at each rate of interest. **Answer:**
I hereby certify to the correctness of the foregonig answers and to the correctness of items 37, 48, 50, 59, 72, and 74 of the Valuation Exhibit.
Signature: JOSEPH PISHLER,
Official Title: Supreme Secretary.

Valuation report of the South Slavonic Catholic Union

23. A synopsis of the forms of certificates and the formulas employed for valuing the benefits and contributions under each form, together with the amount of insurance in force, must be given by the actuary or accountant with answers to the following questions:
24. State the method of valuation used (whether level net premium, full preliminary term, straight modified preliminary term, Illinois Standard, etc.). **Answer:** Plan A level net premium; Plan B preliminary term.
25. State the Mortality and Interest Assumptions employed in the Valuation. **Answer:** (Use schedule A on next page.)
26. (a) Have the negative reserves on individual certificates been eliminated from the Valuation Exhibit? **Answer:** Yes.
(b) What is the total amount of negative reserves on individual certificates? **Answer:** None.
The term, "Negative Reserve" refers to the excess of the present value of the future net contributions over the present value of the promised benefits.
(c) Does the society charge redundant net rates of contribution, i. e., net rates in excess of the tabular net rates (on the basis of the mortality table and interest assumptions used in the valuation)? **Answer:** Extra 6c per month per $1,000 "for Reserve Fund."
(d) If so, state the amount of the present value of such excess contributions, and also state the intended purpose thereof. **Answer:** $122,731.58.
(e) If a society, which uses tabular values in making its valution, charges net rates of contribution lower than the tabular net rates (on the basis of the mortality table and interest assumption used in the valuation), it must set up an additional reserve to cover the deficiency in such net rates.
(f) Has this requirement been complied with? **Answer:**
(g) State the amount of such deficiency reserve, if any? **Answer:** None.
27. In the determination of the ratio per cent. of assets to liabilities, according to the method of valuation prescribed by the Fraternal Insurance Law of the Commonwealth of Pennsylvania, there must be eliminated the funds not available for the payment of future claims under contracts of insurance and the "non-admitted assets" other than certificate liens, loans and interest thereon; provided that the total of such indebtedness on any certificate included in the Valuation Exhibit shall not be greater than the excess of the present value of the promised benefits over the present value of the future net contributions under said certificates as shown by the method of valuation assumed by the society, in accordance with the laws of the Commonwealth of Pennsylvania.
Have the above requirements been complied with? **Answer:** Yes.

VALUATION EXHIBIT
(Section 23-a Method—Basis other than Accumulation)
Assets—Actual and Contingent
(Excluding assets of expense and special funds)

28. Present mid-year value of future net contributions on following form of certificates:
29. (a) Plan A, death only $2,492,979.22
30. (b) ....death and disability
31. (c) ....sick and accident
32. (d) Plan A "Reserve Fund" 122,731.58
33. (e)
34. (f)
35. (g)
36. Total $2,615,710.80
37. Assets available for payment of death losses determined as follows: Admitted Assets, item 37, page 4 of annual statement including loans and interest thereon secured by reserves or accumulations actually maintained on the corresponding individual certificates) $1,266,195.41 less sum of general or expense funds $14,644.66, sick and accident funds when not valued $20,521.43, and special funds (include all funds other than general or expense funds not available for payment of benefits) $15,467.85 .... 1,215,561.47
38. Assets—Actual and Contingent—sum of items 36 and 37, above $3,831,272.27

Liabilities—Actual and Contingent
(Excluding liabilities of expense and special funds)

39. Present Mid-Year Value of promised benefits, or Net Tabular Mid-Year Values, on following forms of certificates:
40. (a) Plan A, death only $3,638,501.21
41. (b) ....death and disability
42. (c) ....sick and accident
43. (d) Plan B 20 Pay Life 3,857.16
44. (e)
45. (f)
46. (g)
47. Total $3,642,358.37
48. Deduct liens and interest thereon, not included in Admitted Assets, and not in excess of required reserves on the corresponding individual certificates valued according to Section 23-a Method—Basis other than Accumulation
49. Balance, item 47 less item 48, above $3,642,358.37
50. Liabilities of mortuary or benefit funds determined as follows: Total Liabilities, except reserve, page 5 of annual statement, $.............. less sum of liabilities of general or expense funds, page 5 of annual statement, not in excess of balance in corresponding funds (item 37, above) $..................; liabilities of sick and accident funds when not valued, page 5 of annual statement, not in excess of balance in corresponding funds (item 37, above); and liabilities of special funds (funds other than general or expense funds not available for payment of benefits), page 5 of annual statement, not in excess of balance in corresponding funds (item 37, above) $.................. 63,115.19
51. Liabilities—Actual and Contingent—sum of items 49 and 50, above $3,705,473.56
52. Ratio per cent. of Assets—Actual and Contingent—(Item 38) to Liabilities—Actual and Contingent—(Item 51)

Dec. 31, 1929,	103.395%
Dec. 31, 1928,	103.245%
Dec. 31, 1927,	103.195%
Dec. 31, 1926,	102.518%
Dec. 31, 1925,	102.174%
Dec. 31, 1917,	87.874%

Form of Explanation for Publication:
(N. B. The following is to be used only where the ratio of assets to liabilities is equal to or in excess of 100%.)

53. The above valuation indicates that, on the basis of the N. F. C. table of mortality with interest at 4 per cent., the future assessments of the society, at the net rates now being collected, together with the now invested assets, are sufficient to meet all certificates as they mature by their terms, with a margin of safety of $125,798.71 (or 3.39%) over and above the statutory standards.

SCHEDULE A

	(1) Mortality and Interest Asumptions Used — (a) In Calculation of Rates	(1) (b) In Valuation of Certificates	(2) Form of Certificates	(3) Certificates in Force Dec. 31, 1929 — No.	(3) Amount	(4) Formula Used in Valuation
(a)	N. F. C. 4%	N. F. C. 4%	Plan A—Whole Life	13,214	$10,371,250	Benefit: Sx · Ax+½ (12); Contributions: Px : Ax+½ (12); x = Age in 1929; S = Amount of Insurance; Px = Aggregate yearly contribution on Sx
(b)						
(c)						
(d)	Am. Exp. 4%	Am. Exp. 4%	Plan B—20 Pay Life	320	247,250	Tabular mid-year reserve
(e)						
(f)			Total Adult	13,534	10,618,500	
(g)	Stand. Ind. 4%	Stand. Ind. 4%	Juvenile Term to 16	7,043	2,185,060	Mean of Terminal Reserves....$ 4,961.82; Accrued Liabilities .... None; Surplus 70,898.46
			Totals			Juvenile Benefit Fund $75,860.28

EXPECTED AND ACTUAL MORTALITY ON GROSS AMOUNT AT RISK

78. Expected mortality on gross amount at risk .... $ 94,849.07
79. Total death losses incurred during the year determined as follows: Death losses paid during the year including the commuted value of installment death losses $112,080.20 (item 1, page 3 of annual statement), plus such death losses unpaid December 31 of current year $11,574.39 (items 1-5, incl., page 5 of annual statement), and less such death losses unpaid December 31 of previous year $15,896.67 (items 1-5, incl., page 5 of annual statement for said year), giving actual mortality on gross amount of risk $107,757.72
80. Ratio per cent. of actual (item 79; above) to expected mortality (item 78, above), on gross amount at risk during

1929	113.61%
1928	128.02%
1927	127.23%
1926	121.53%
1925	113.66%

INTEREST INCOME FROM INVESTMENTS
(Excluding items belonging to general or expense funds)

Note. The figures entered in items 81 to 88, inclusive, below should relate to benefit funds only. The general or expense fund figures are to be excluded from these items. For example: The interest, dividends and rents and investment expenses of general or expense fund are to be excluded from items 81 to 87, inclusive, below; and in calculating the percentages shown in items 86, 87 and 88 below, the assets of general or expense funds are to be excluded.

81. Interest, dividends and rents received during the year, per items 11 to 16, inclusive, page 2 of the annual statement (less item 40, page 3, and less $.............. amortization and plus $.............. accrual) $51,687.97
82. Add the excess of interest and rents due and accrued over interest and rents paid in advance December 31 of current year determined as follows: Item 17, page 4, less the interest in item 25, page 5, of annual statement 20,497.28
83. Total $72,185.25
84. Deduct the excess of interest and rents due and accrued over interest and rents paid in advance December 31 of previous year determined as follows: Item 17, page 4, less interest in item 25, page 5, of previous year's annual statement 16,518.11
85. Interest earned during the year, item 83 less item 84 above (........ per cent. of mean ledger assets less one-half of interest earned) $55,667.14
86. Investment expenses paid during the year $.........., plus $.......... unpaid December 31 of current year, less .... unpaid December 31 of previous year, giving incurred investment expenses (averaging .... per cent. of mean ledger assets) .... .00
87. Net interest (including rents) on investment of benefit funds, item 85 less item 86, above (........ per cent. of mean ledger assets less one-half of net interest income from investments) $55,667.14
88. Net rate of interest earned on benefits during

1929	5.013%
1928	4.602%
1927	4.726%
1926	%
1925	%

89. Instructions for Calculating Expected Mortality on the Gross Amount at Risk.
(a) $ 91,839.33, qx+n times insurance in force Dec. 31 of previous year.
(b) 96,228.58, qx+n times insurance in force Dec. 31. of current year.
(c) 1,630.24, qx+n times Death losses incurred during the currrent year.
(d) $189,698.15, Sum of items (a), (b) and (c), above. Divide item (d), by two to obtain:
(e) $ 94,849.07, Expected gross death losses during the current year.
(f) The above calculations were made on basis of National Fraternal Congress table of mortality.
(g) The insurance in force and death losses tabulated according to attained ages may be taken from Schedule VI, page 6, of the annual statements for the previous and current years. The insurance in force and death losses in Schedule VI should be reported according to the attained ages on the anniversaries of the certificates during the current year. For example: The insurance in force and death losses as of December 31, 1929, should be reported according to the attained ages on the anniversaries of the certificates during the year 1929.
(h) The qx+n to be used in any particular instance is the probability of dying or death rate, on the basis of the mortality table used in the valuation, at the attained age shown in Schedule VI opposite the amount of insurance or death losses by which it is to be multiplied.
(i) Item (a), above, is the sum of the products of the q for each attained age multiplied by the amount of insurance in force at each such age on December 31 of the previous year.
(j) Item (b), above, is similarly calculated on the basis of the insurance in force on December 31 of current year.
(k) Item (c), above, is the sum of the products of the q for each attained age multiplied by the amount of death losses incurred at each such age during the year.
(l) The sum of items (a), (b) and (c), above, divided by two gives the approximate amount of the expected mortality on the gross amount of risk.
90. Expected Mortality on Net Amount at Risk.
Societies whose percentages of valuation solvency are 100% or better have the option of calculating the expected mortality on the net instead of the gross amount at risk. Such societies may also calculate the interest required to maintain reserve and the gains and losses from interest in accordance with the methods outlined in the printed report of the Subcommittee on Fraternal Blanks to the Committee on Blanks of the National Convention of Insurance Commissioners Re-Adoption of a Gain and Loss Exhibit for Fraternal Societies, dated May 17, 1920. Societies which avail themselves of the above options must attach an outline of their calculations which conform to the methods in the Subcommittee's report referred to above.
91. Instruction for Obtaining Investment Expenses of Benefit Funds Paid During the Year.
On page 3 of the current year's annual statement take the sum of items 29 (other than legal expenses included in insurance expenses), 31 and all items in lines 33 to 38, inclusive, applying exclusively to investment expenses. To the foregoing sum add unallocated expenses which may properly be considered as investment expenses (but not in excess of ¼ of 1 per cent. of mean ledger assets) and deduct any income items which may properly be considered as an offset to investment expenses. The investment expenses of general or expense funds should be excluded in the above calculation. Attach exhibit.

State of Iowa } SS:
County of Linn }

R. D. TAYLOR, being duly sworn, deposes and says that he is the actuary who made the foregoing computations and answers to the questions above set forth concerning the condition of South Slavonic Catholic Union as of December 31, 1929, and that the same are correct and true to the best of his information, knowledge and belief.

R. D. TAYLOR,
(Signature of actuary.)

Subscribed and sworn to before me this 28th day of February, 1930.
{ Official Seal } { if any }
STELLA STEFFENSON,
Notary Public.

IŠČEJO SE ORGANIZATORJI!

Glavnemu uradu J. S. K. Jednote v Ely, Minnesota, naj se javijo rojaki, ki so voljni ustanavljati nova društva v krajih, kjer jih ta organizacija še nima. To velja za Zedinjene države, za Canado in Mehiko. Iz glavnega urada dobili bodo vsa potrebna navodila in listine.

Jednota plača $25.00 nagrade za ustanovitev novega društva, poleg tega pa dobi organizator še po en dolar nagrade za vsakega novega člana. Za vse novopristople plača Jednota tudi stroške zdravniške preiskave do omejene višine.

IZ URADA GL. TAJNIKA

BOLNIŠKA PODPORA IZPLAČANA MESECA FEBRUARJA 1930

(Nadaljevanje)

Feb. 26.

29	Blaz Chesnik	6.00
30	Frank Arko	11.00
30	John Pahule	50.00
30	Matt Kochevar	29.00
30	Anton Adam	18.00
30	Albin Zalokar	8.00
30	Matt Vesel	33.00
31	John Rednak	9.00
33	John Kosmach	50.00
33	Luka Knafelc	17.00
33	Joseph Skerl	10.00
35	Frank Arhar	6.00
35	Frank Svelc	28.00
35	Mary Korosic	31.00
35	Frank Primsar	106.00
36	Johana Brencic	56.00
36	Frank Fink	54.00
36	Anton Tursich	14.00
36	Anton Rovansek	8.00
36	Mary Zupancic	14.00
36	Julia Kapler	15.00
36	Michael Derjani	48.00
36	Antonia Brezovec	26.00
36	Rade Jaksich	36.00
37	Frank Strmole	14.00
37	Louis Jurecic	12.00
37	Mike Ausek	109.00
37	Joseph Znidarsic	19.00
37	Frank Ivanc	92.00
37	Mihael Gerlj	28.00
37	Anton Puz	50.00
37	Anton Puz	27.00
37	John Sestan	56.00
37	Rudolf Fabec	86.00
37	Anton Kuscevich	56.00
40	Mary Westerholm	75.00
41	Frank Lekan	4.00
49	Anton Mercel	28.00
50	Frank Gabriel Tassotti	29.50
50	Frank Toncic	17.00
55	Joseph Ostanek	28.00
55	Frank Golcar	28.00
55	Urban Picel	29.00
58	John Luzar	29.00
58	John Gross	6.00
58	John Gross	31.00
58	Joseph Flis	18.00
58	Jacob Barlich	40.00
66	Theresa Laus	25.00
66	John Zaletel	28.00
66	Anton Seme	26.00
66	Mary Erjavec	36.00
70	John Kovach	25.00
71	Joseph Champa	14.00
71	Frank Bovha	25.00
71	Frank Petelin	20.00
71	Gregor Rajer	14.00
71	Frank Kastelic	21.00
71	Louis Rudman	15.00
71	Stephen Pular	32.00
71	Louise Ulle	34.00
71	John Stefe	36.00
71	Joseph Planinc	38.00
76	Albert M. Polajnar	16.00
79	Louis Krevel	29.00
82	Joseph Starich	59.00
82	Frank Brozin	112.00
82	Frank Brozin	32.00
86	John Hochevar	32.00
86	Frank Kastelic	15.00
86	Mike Padjan	42.00
86	Mike Padjan	33.00
86	Katherine Sardar	62.00
87	Dujo Banjo	20.00
92	John Shetina	19.00
99	John Arh	32.00
99	Frank Debeuc	36.00
101	John Tomsich	68.00
103	Anna Gerbic	6.00
103	Rose Invancich	15.00
103	Louise Roberts	15.00
103	Mariana Slokar	15.00
103	Louise Brezar	17.00
105	John Deslich	100.00
105	Albert Gnidic	11.00
106	Jeruman Zadel	42.00
107	Anna Movern	19.00
107	Marie Grassinger	15.00
107	Marko Sertich	25.00
108	Mildred Luksich	62.00
108	Mary Zlogar	15.00
110	Anna Glach	11.00
110	Frank Novlan	14.00
110	John Jerasha	20.00
110	Tony Novlan	19.00
111	Frank Hren	37.00
111	Joseph Smuk	15.00
114	Anton Hribar	27.00
114	Elizabeth Kaplan	28.00
114	Louis Markovich	50.00
114	Joseph Silc	52.00
114	Mary Markovich	34.00
117	Louis Rotar	75.00
118	Antonia Frlan	29.00
118	Nikola Jengich	48.00
120	Frances Antoncich	29.00
120	Frances Zobec	15.00
120	Angela Dejak	92.00
120	Anna Majerle	14.00
120	Mary Shipel	150.00
120	Mary Grebenc	28.00
120	Mary Schwab	50.00
120	Mary Schwab	12.00
120	Louise Markovich	75.00
120	Justine Brula	15.00
120	Mary Reboy	64.00
120	Mary Musich	13.00
122	Joseph Mlinarich	56.00
122	Joseph Petro	33.00
123	Mary Turk	62.00
123	Tom Tomas	56.00
124	Herbert Dular	56.00
124	Frank Ravnikar	5.00
124	John Marusich	10.00
128	Sema Kovacevich	10.00
128	Sema Kovacevich	48.00
128	Margaret Rozich	23.00
128	Mary F. Mrsich	14.00
129	Frances Mikolich	15.00
129	Mary Chernivec	35.00
131	Mary Lovshin	19.00
131	Helen Slemberger	16.00
131	Mary A. Spesack	29.00
131	Frank Hochevar	8.00
132	Matt Orazem	26.00
132	Mike Gerdanc	14.00
133	Theresa Tomsich	15.00
133	Mary Peternel	[illegible]
133	Anna Starich	[illegible]
133	Mary Komatar	[illegible]
135	Anna Blazinc	[illegible]
135	Anna Blazinc	[illegible]
135	Mary Novosel	[illegible]
135	Mary Novosel	[illegible]
135	Milan Bozich	[illegible]
135	Anna Zoretic	[illegible]
135	Peter Drazenovich	[illegible]
136	Anna Eichenser	[illegible]
138	Mary Bozich	[illegible]
138	Thomas Kusnick	[illegible]
140	Mary Kos	[illegible]
141	Matt Judnich	[illegible]
141	John Kolbezen	[illegible]
142	Frank Petrovcic	[illegible]
142	Karoline Rojch	[illegible]
149	Ignac Mrsich	[illegible]
151	Mike Hemovich	[illegible]
154	John Jancar	[illegible]
156	Mary Stajdohar	[illegible]
159	Mary Cek	[illegible]
159	Anna Podjed	[illegible]
162	William Richter	[illegible]
162	William Richter	[illegible]
164	Conrad Stampohar	[illegible]
164	Mary Miletich	[illegible]
165	Anna Bon	[illegible]
165	Anton Mihelcic	[illegible]
169	Mate Vuleta	[illegible]
171	Paul Benich	[illegible]
171	Tony Mourovic	[illegible]
171	George Mavrovich	[illegible]
171	Johanna Bozich	[illegible]
174	Mary Juran	[illegible]
182	Barbara Staresinic	[illegible]
184	Stanley Urbas	[illegible]
186	Elizabeth Hafner	[illegible]
187	John Sivec	[illegible]

Feb. 28

1	Marko Junke	[illegible]
9	Paul Kandesh	[illegible]
9	Frank Sedlar	[illegible]
9	John D. Zunich	[illegible]
9	John Kocjan	[illegible]
9	Nick Badovinac	[illegible]
9	Steve Lakner	[illegible]
9	Matt Fabec	[illegible]
9	Matt Anicich	[illegible]
9	Frank Gregorich	[illegible]
9	John Schmalzel	[illegible]
9	Marko Kalcich	[illegible]
9	Peter Shegina	[illegible]
11	Joseph Schweiger	[illegible]
11	Frances Kastelic	[illegible]
11	Vera Campbell	[illegible]
13	Jacob Djurdek	[illegible]
13	Martin Zapkar	[illegible]
13	Tomas Lavrich	[illegible]
13	Louis Planinsek	[illegible]
15	Anton Germ	[illegible]
32	Joseph Suponch	[illegible]
32	Anton Grubisa	[illegible]
33	John Kosmach	[illegible]
37	Anton Kuscevich	[illegible]
39	Stephen Majnarich	[illegible]
39	Matt Majnarich	[illegible]
39	Gasper Brozovich	[illegible]
39	Frances Briski	[illegible]
39	Nick Kosanovich	[illegible]
39	Nick Kosanovich	[illegible]
39	Paul Briski	[illegible]
39	Paul Briski	[illegible]
39	Pauline Ferkovich	[illegible]
39	Joseph Chopp	[illegible]
39	Andrew Jencopal	[illegible]
39	Peter Oshust	[illegible]
39	Sophie Briskey	[illegible]
39	Lawrence Barick	[illegible]
42	Joseph Pecek	[illegible]
42	Louis Marinsek	[illegible]
42	Gregor Paulovec	[illegible]
42	Gregor Paulovec	[illegible]
42	Dominik Zakrajsek	[illegible]
43	Frank Stanich	[illegible]
43	John Percich	[illegible]
49	Mike Carr	[illegible]
50	Anton Anslovar	[illegible]
54	Peter Sterk	[illegible]
70	Jeannette Sega	[illegible]
75	John Zajec	[illegible]
75	Jerry Gianetti	[illegible]
75	Andrew Milavc	[illegible]
75	Peter Dolenc	[illegible]
77	Rose Novak	[illegible]
77	Manda Flanjak	[illegible]
77	Thomas Magdic	[illegible]
77	Mile Valentich	[illegible]
81	Jerry Verbic	[illegible]
81	Joseph Klemencic	[illegible]
83	Jim Brncich	[illegible]
88	Frank Strnad	[illegible]
88	Anton Brovar	[illegible]
104	Joseph Blisch	[illegible]
104	Ludwig Kosirnik	[illegible]
104	Anton Semonelich	[illegible]
107	Mary Zabukover	[illegible]
109	Matt Pribanich	[illegible]
109	John Rebrovich	[illegible]
110	Ignac Novlan	[illegible]
116	John Kern	[illegible]
116	John Havranek	[illegible]
134	Anna Dolenc	[illegible]
137	Frances Stocker	[illegible]
137	Mary Pluth	[illegible]
146	Agnes Lavrich	[illegible]
146	Anton Rigler	[illegible]
150	Mary Pucel	[illegible]
150	Apolonija Sterle	[illegible]
158	Martin Gerdenc	[illegible]
158	Martin Gerdenc	[illegible]
176	Matt Jurancich	[illegible]
176	Joe Percich	[illegible]
176	Peter Stipich	[illegible]
179	Luka Povich	[illegible]
185	Frances Ivak	[illegible]
199	Angelo Decorolis	[illegible]
200	Joseph Muhvich	[illegible]
200	John Omerza	[illegible]
200	John Stermole	[illegible]
200	Steve B. Grahek	[illegible]
200	John Jerich	[illegible]
200	John Jerich	[illegible]
200	Louis Kovacich	[illegible]
200	Frank Sersen	[illegible]

Skupaj-Total .... [illegible]

PODPORA IZPLAČANA IZ SKLADA ONEMOGLIH MESECA FEBRUARJA 1930
Disability Benefit Paid During the Month of February, 1930

St. dr. Lodge No.	Ime Name	Svota Amount
	Feb. 5	
3	Joseph Brezovar	[illegible]
9	Asesment za John Butala	[illegible]
9	Michael K. Kobe	[illegible]
11	Mike Sutej	[illegible]
25	Frank Koren	[illegible]
25	Jacob Podbevsek	[illegible]
75	John Premro	[illegible]
81	Jacob Bartoncel	[illegible]
85	Frank Dergane	[illegible]
87	John Lesar	[illegible]
120	Katherine Grahek	[illegible]
128	John Rozich	[illegible]
	Feb. 14	
12	Frank Janezich	[illegible]
44	F. Skubelj (L. Skubelj)	[illegible]
69	Anton Knafelc	[illegible]
88	Asesment za Jacob Majdich	[illegible]
125	Joseph Kukovac	[illegible]
149	John Tomsic	[illegible]

(Dalje na 6. strani)

DOPISI

(Nadaljevanje iz 2. strani)

druzega odgovorila. Bila olj slabotne postave in je o osamelosti. Imela je si- eliko družino, toda živela ma. Včasi smo se sešli v skupaj pri še živečem ku Hudoverniku. Počasi in očno, kakor kak prerok, je povedoval svoje dovtipe. — iliki napišem več vtisov z ga potovanja med starimi jenci Minnesote. Za sedaj še kratko omenim, da leti, ko sem obiskal St. en, so se naseljenci pripe- okolice k maši na navad- ozovih, lansko leto pa sem okoli cerkve do 80 udob- avtomobilov.

Matija Pogorelc.

Cornwall, Pa.

John Novak, bivajoč na E. 66th St. v Clevelandu, ljenec brez nog, se je a naše društvo za po- Na društveni seji so člani svoto $4.55, katero po- s tem dopisom uredni- Nove Dobe, ob enem s da omenjeno svoto iz- odpošlje nesrečniku. potom se potrjuje pre- $4.55 in se ob enem društvo št. 159 JSKJ. ček za omenjeno svoto John Novaku na gori naslov. Op. uredni-

atskim pozdravom,
Paul Yaklich,
društva št. 159 JSKJ.

Helper, Utah.

anjam, da se je tu v bli- cetila dne 8. marca ve- reča. V rovu New Peer nastala eksplozija, ki je la pet človeških živ- Ponesrečeni delavci so mci. Štirje so bili brat- pa njih svak. Devetim se je posrečilo, da so iz rova. Bil sem nav- sta dva prišla ven. Ne- zelo pretresla delav- udi superintendenta B. in bossa J. Howarda, ola čez 30 let zaposle- em delu, pa se še ni- godilo kaj takega.

sporočam rojakom, marca umrl John Gia- lan SNPJ. Pokojnik r 62 let in doma iz Gor- pri Poljanah nad Škof- V državi Utah je živel let, ter je bil precej po- tamkajšnimi rojaki. splošnem priljubljen. mirnega značaja. mu bo lahka ameriška

Joseph Mutz,
društva št. 168 JSKJ

Sublet, Wyo.

nikom in prijateljem m žalostno vest, da je februarja smrt ugrabi- člana JSKJ, Johna V jutro 13. januarja se na delo v rov in okoli a jamski vozički ko nesrečno, da mu težka mehur. Izvršena operacija; toda Po 47 dneh je poškodbam. Izdihnil emmerer bolnišnici. De- dali za Kemmerer Coal

kraju zapušča po- oceta Andreja Žebre in sestri: Frančiško Plesec v Sheboyganu, Wis., lo Skok, in teto Anto-

sobrat Žebre je pri- društvu Marija Danica, JSKJ, in k društvu št. 94 Subletu, Wyo., istotako samostojni Zvezi Sublet- ville-Cumberland, ka- priredila krasen po- Pokopan je bil po cer- dih na Kemmerer Za njim žaluje so- Marija Žebre, eden od- a mladoletna sina in ljubljene hčere.

rojak in sobrat je poslovil od nas najlepši moški dobi, star šele 42 let. Pogrešali ga bomo mi in njegova družina, kajti bil je dober oče in dober prijatelj. Naj mu bo lahka ameriška gruda!

John Krumpačnik.

Sharon-Farrell, Pa.

Koncert gospodične Ropasove. — Dne 8 t. m. se je vršil koncert gospodične Ropasove v Girardu, O. Seveda takega pa ni za pregledat, sem si mislil. Večja družba nas je posetila koncert, ker smo že poprej večkrat slišali, da je izvrstna pevka. Poleg tega smo pa tudi slišali še razne kritikarje, ki se spravijo na osebo, ako jim ni po godu. Jaz bi priporočal takim, da se naj vselej prej prepričajo, potem pa kritizirajo lahko. Pred par meseci je bil priobčen članek v G. N., ki ga je napisal Jože Zelenc v Waukeganu, Ill., ki je pojasnil neke točke med g. Banovcem in Ropasovo. Takrat je bila slovenska javnost še le obveščena zakaj Banovec in Ropasova ne nastopata skupaj. G. Banovec še ni odgovoril do danes na dotični članek, ki je bil v G. N. pred tremi meseci, čeravno je javnost bila prepričana, da bo Banovec povedal koliko je resnice na tem. Seveda mi smo se seznanili z usodo, ki je bila nam zamolčana. Povem le toliko, da nevošljivost je največja krivica med našim narodom. Koncert gospodične Ropasove je bil prav zadovoljiv. Občinstvo se je zadržalo mirno, ko pa je pesem bila končana, se je pa aplavdiralo na vse načine, tako, da je morala gospodična skoraj vsako pesem ponoviti. Koncem konca je bila klicana večkrat nazaj, da je morala zapeti še pol tucata drugih. Ropasovo priporočam rojakom širne Amerike, ako imajo količkaj ugodne razmere, naj jo povabijo, ne bo jim žal.

Na klavirju jo je spremljala gospodična J. Wahčič. Moram ji dati priznanje, da je igrala prave slovenske komade. Med odmorom sem z gospico Wahčič spregovoril par besed; mislil sem, da je rojena v stari domovini. Ko pa mi je povedala, da je Američanka, sem bil presenečen nad tem. Njena govorica se ni zadevala v angleščino. Govori tako lepo čisto slovensko, da je še mene bilo malo sram, ko sem tu pa tam pobral in pomešal kakšno angleško med slovensko. Pa pravimo, da bo izginil naš jezik! Ako v Clevelandu vsi tako govore slovensko, naj bo čast naši metropoli.

Mladinska godba je igrala take poskočnice, da me je kurje oko nekaj pričelo žgati. Povedal sem mojemu tovarišu, pa je rekel, da me je "kršpa," ker v postu plešem. Anžiček mi je pa rekel, da naj grem v klet, pa naj malo zalijem, potem bo odnehalo. Storil sem tako, ko pa pridem v spodnje prostore, se pa skočili trije možje postave ter so začeli pregledovati, ako je kaj bolj trdega kot voda. Seveda, mi smo srečno že vse pod streho spravili, tako, da zanje ni ostalo nič. Šli so z dolgimi nosovi. Anžička sem pa videl da se poskoči, kadar je potreba, je še bolj uren kot jaz. Rojakom se zahvaljujem za posrečbo. Ropasovi pa želim obilo uspeha. Frank Kramar.

S pota.

V San Franciscu, Cal., sem se mudil o priliki društvene seje društva Golden Gate, št. 141 JSKJ. Društveni člani so pričakovali, da pride na sejo eden glavnih uradnikov JSKJ, ki to časno potuje po Californiji, toda se je moral nekje zamuditi, kajti California je velika dežela. Saj je njeno morsko obrežje skoro tisoč milj dolgo. Po seji društva Golden Gate se je vršila, kot običajno, mala zabava. Bilo je prav živahno, kljub temu pa se je veselje odložilo za pozneje, to pa radi smrtnega slučaja v slovenski naselbini.

Umrl je bil namreč rojak John Fir, star 65 let in splošno poznan in priljubljen v slovenski naselbini. Pokojni je bil rojen v Lokvici pri Metliki na Dolenjskem. Spadal je kot ustanovni član k samostojnemu slovenskemu podpornemu društvu v San Franciscu in pa k društvu H. B. Z. Po prihodu v Ameriko je nekaj časa živel v Minnesoti, pozneje pa se je preselil v San Francisco, Cal., kjer je bil med prvimi naseljenci na takozvanem slovenskem hribu. Poleg soproge zapušča pokojnik več že odraslih sinov. Udeležba pri pogrebu je bila velika kot le pri malokateri podobni priliki, kar pač kaže, da je bil pokojni Fir poznan in priljubljen.

Na pokopališču, kjer je bil pokopan Fir, imajo Slovenci svoj oddelek, kjer jih je bilo od leta 1911 že mnogo pokopanih. Že v letošnjem letu so dozdaj zagrebli 16 Slovencev. Slovensko grobovi iz prejšnih let pa so raztreseni po različnih strmih mestnih pokopališčih, kjer se pa zadnje čase več ne pokopava, ker je mesto zrastlo okoli. Tako sem našel na nekem starem pokopališču, ki je zdaj že obkroženo od mesta, dva slovenska grobova iz leta 1860. Napisi povedo, da so imeli takrat Avstrijsko-illinoiško društvo.

Pri seji društva Golden Gate, št. 141 JSKJ, sem opazil lep red in zanimanje za društvene in jednotine probleme. Posebno članicam je treba dati priznanje, da se tako zanimajo za društvo. V splošnem društvo dobro napreduje, ker ima med drugimi dobrimi pogoji tudi agilne uradnike in člane, ki nepristransko in harmonično delujejo. — Omenim naj še, da žive, kolikor mi je znano, zdaj v San Franciscu trije bivši Elyčani. Med temi je tudi rojak Judnich, bivajoč vrhu slovenskega hriba, v katerega hiši je šest članov J. S. K. Jednote.

O priliki še se kaj oglasim iz Californije.

Matija Pogorelc.

Sheboygan, Wis.

Deloma je res, kakor pravi sobrat Kapelj, da smo čudaški.

Ali zato imamo gotove vzroke. Prvi je, da mi, katerim ni bila usoda mila, da bi bili imeli priliko hoditi v šolo, se težko pripravimo k pisanju, posebno še, ako hočemo povedati resnico, ker tu je še strah da bo romalo v koš, akoravno je list naša last. V slučaju, da je sobrat urednik potrpežljiv, da priobči, pa potem zamera. Resnica je prislovnica: povej resnico, pa se boš zameril, posebno še, ako jo naravnost poveš.

Čitamo pa v splošnem več kot bi kdo mislil. Da je to res, je razvidno iz naslednjega.

Kakor je gotovo pri vsakem društvu, tako je tudi pri našem. Imamo težkoče glede bolniških obiskovalcev. Težko je uveljaviti pravila. Za nadzornika bolniških obiskovalcev neče biti nihče. Prevzel sem to nehvaležno delo začasno prostovoljno, ker čutim, da je to moja dolžnost, pa sem slabo naletel. Ko sem opozoril obiskovalca na dolžnosti, ki mu jih nakladajo pravila, se mi je nasmejal in rekel, da sem neumen, ako mislim, da se morajo pravila izpolnjevati, češ, da jih še glavni uradniki sami kršijo. Dalje mi je razložil, da je čital v zapisniku letne seje glavnega odbora, da je glavni tajnik prejel polno plačo, kljub temu, da je bil bolan in da je bil na bolniški listi. Tako mi je odgovoril član, o katerem sem jaz mislil, da sploh ne čita nič. Nisem mogel druzega reči, kakor, da če drugi ne delajo prav, še ni rečeno, da tudi mi ne smemo.

Ker je to resnica in gotovo ne v korist jednote, zatorej spodaj podpisani javno vprašam glavnega podpredsednika, kateri je zastopal glavnega predsednika, in glavni nadzorni odbor, kdo jim je dal pravico plačati glavnemu tajniku popolno plačo za časa njegove bolezni; kajti ako se ne motim, mu je bila nakazana tudi bolniška podpora od društva št. 2. Plačalo se je namestnika in potem nagrado prvi pomočnici v glavnem uradu.

Tudi glede bolniških razredov se ne vpoštevajo pravila in sklepi konvencije. Na zadnji konvenciji je bilo precej prerekanja, ker je en-dolarski razred zgubil tisočake z razpadom tri-dolarskega sklada. Sprejeto je bilo, da se kaj takega ne sme več ponoviti. Tudi pravila povedo dosti jasno, da se mora vsaki razred sam vzdrževati. Kljub temu je glavni urad izplačeval podporo iz en-dolarskega sklada za dva-dolarski razred, kot je razvidno iz zapisnika.

Glede združenja smo imeli že dosti stroškov in škode, in je bilo že na dveh zaporednih konvencijah sklenjeno, da se isto opusti.

Čemu potem tratiti dragi čas. Želeti bi bilo, da bi glavni uradniki sami vpoštevali pravila in štedili z ljudskim denarjem. S tem bi dali lep vzgled članstvu. Lepo je slišati: harmonija, bratsko sodelovanje, zaupnost, itd. Skušnje učijo, da prevelika zaupnost dostikrat škoduje.

Povedal sem to naravnost, ne iz kakšnega osebnega sovraštva, pač pa, ker mislim, da je to v korist večine članstva jednote.

Mihael Ortar.

(Pripomba urednika. — Za sklepe in ukrepe glavnega odbora urednik ni odgovoren, zato pa naj sobrat Ortar tozadevno pričakuje odgovorov od prizadetih. Kar hoče na tem mestu poudariti je le to, da je tisto sumničenje glede "metanja dopisov v koš" čisto brez podlage.

Vsak dopis člana ali članice je priobčen, ako je le toliko čitljiv, da ga urednik razume, ako ni v direktno škodo Jednoti in ako ne vsebuje kaj takega, kar bi spravilo urednika v ječo, Jednoto pa v stroške in tožbe.

Dopisov take vsebine ne priobči, pač pa obvesti o tem prizadeto stranko pismeno, dopis pa spravi v arhiv, da se lahko v slučaju potrebe izkaže, da je ščitil le koristi Jednote.

Dopise take vsebine, katerih urednik ne mara ali ne upa na svojo lastno odgovornost priobčiti niti odkloniti, pošlje v presojo seji glavnega odbora. Usoda takega dopisa je potem odvisna od sklepa seje glavnega odbora.

Razume se, da se večino dopisov ne more priobčiti "dobesedno," to pa iz enostavnega vzroka, ker jih je treba slovnično popraviti. Sploh je treba večino dopisov zaradi slovniških popravkov prepisati. V takem slučaju pa seveda izpusti morebitne žaljive ali robate izraze in sumničenja, iz katerih bi lahko nastale tožbe in stroški za Jednoto. V splošnem pa se potrudi, da obdrži originalni smisel dopisa, ako ga le razume.

Sobrat Ortar je glede tega lahko brez skrbi: noben dopis člana JSKJ, ki je podpisan s pravim imenom, ne gre v koš. Ako ga urednik iz enega ali druzega vzroka ne priobči, se posluži procedure, kot je zgoraj omenjeno. Luksus enostavnega metanja dopisov v koš si lahko privoščijo uredniki listov, ki so privatna last, ne pa urednik glasila J. S. K. Jednote. — Urednik.)

NAŠ SEVER NEKDAJ IN SEDAJ

(Piše Matija Pogorelc).

Lavtižarjevih pisem, katerih eno sem prej omenil, imel je pokojni Buh kakšnih 16. Ko sva skupaj spravljala Buhove reči, je omenjeno pismo meni dal, ostala pisma in več drugih reči pa je odpeljal v Duluth leta 1921. Žal mi je, da nisem več teh pisem dobil, ko bi jih bil lahko. Ko se je odpeljal v Duluth, jih je v naglici zmetal v zaboj listine, katere je smatral za važne ali zanimive. Precejšen kup pa je pustil meni, da pregledam in prinesem za njim v Duluth, kar smatram, da je kaj vredno. To sem tudi storil. Nekaj teh reči sem našel še po Buhovi smrti in sem jih poslal zgodovinarju dr. Zaplotniku.

Nedavno mi je Rev. Lampe v Red Lake potožil, da nima nobenega spominka od svojega prednika Lavtižarja, ker mu je o priliki nekega gozdnega požara v indijanski naselbini vse zgorelo. Iz Buhove zbirke sem mu potem poslal neki originalni spomin z Buhovim potrdilom, da je res od Lavtižarja.

V Red Lake, Minn., so Indijanci zbrali toliko skupaj, da so Lavtižarju postavili lep spomenik. Sploh imajo njegov spomin v veliki časti, posebno stari Indijanci. Na omenjenem spomeniku se čita na bronasti tabli, da je bil Lavtižar rojen 11. decembra 1820 in da je zmrznil na svoji misijonski poti 3. decembra 1858. Tudi je v Čipeva-indijanskem jeziku napis: "Anamaietawishinam nossinan." Po slovensko bi se to reklo: Prosi za nas, oče. Spomenik Lavtižarju je bil zelo slovesno odkrit leta 1929.

Prvi dan mojega bivanja v Red Lake je bil Rev. Lampe zaposlen, torej sva kramljala z njegovim tovarišem Ločnikarjem, katerega nazivajo mladi Indijančki enostavno father Florijan. Ko sva se sprehajala po polju, naji je obsulo večje število malih Indijančkov, ki so učitelja Florijana lepo prosili, da jim dovoli iti v gozd. Ta se je nekaj časa delal kot da jim neče dovoliti, otroci pa so prosili in prosili. Ko jim je pokimal, da smejo iti, so se z veselim vriščem zapršili v gozd, kjer so bili pričeli plezati po drevju. Tam še ni gospodarila sekira, zato je gozd še v prvotni naravni lepoti. Mladi Indijančki so plezali in se zvijali po drevju kot opice. Smeje sva jih opazovala in Rev. Ločnikar je pri tem pripomnil, da jim mora dovoliti včasi, da se po svoje zabavajo v gozdu in pri tem nekoliko pozabijo domotožje. Nekateri so namreč po 30 in več milj oddaljeni od svojih staršev, in pohajajo tamkajšno šolo. In še to je smeje pripomnil, da se mu zdi, kot bi bili baš ti mali Indijančki tisti izgubljeni člen (missing link), ker ne morejo prestajati brez plezanja po drevju.

Po drevju je bilo vse živo in izmed gozdnega zelenja naji je pozdravljalo veselo vriskanje indijanske mladine, ki je bila v svojem elementu. Mladost je najlepša in najsrečnejša pri vsakem narodu in v vsakem kraju. Opazovanje rajanja živahne mladine, pa naj bo indijanska, slovenska ali kakoršna koli, je tudi za starejšega človeka veselje in prijetna zabava.

(Dalje prihodnjič)

GLASOVI Z RODNE GRUDE

V Kumanovu v Južni Srbiji živi Petrus Zdravković, najstarejši človek v Južni Srbiji. Petruš, ki je sedaj star 127 let, je bil rojen v vasi Živinju. V Kumanovo se je preselil še kot otrok. Oženil se je, ko je bil star 26 let in živel v srečnem zakonu celih 70 let. Imel je šestnajst otrok, od katerih pa živi samo še en sin, ki je star sedaj 77 let.

Zanimiva zbirka hroščev. V Krapini je bil nedavno pokopan dr. J. Hensch, upokojeni polkovni zdravnik. Pokojnik je v največji skromnosti preživel v Krapini svoje poslednje dneve. Četudi je mož siromašno živel, ker je prejemal le majhno staro pokojnino, se je vendar vse svoje življenje in tudi v zadnjih letih bavil z nabiranjem hroščev. Dr. Hensch je zapustil izredno bogato zbirko, ki je znana znanstvenim krogom tudi izven Jugoslavije. Zanimal se je za zbirko tudi dunajski muzej in jo hotel odkupiti, a Hensch se ni hotel ločiti od nje, četudi je živel v siromaštvu. Zbirka obsega več žuželk, ki so velika rariteta, in jih nima še noben muzej na svetu. Zbirka je ostala v Henschevi zapuščini. Kakor javljajo "Novosti," delujejo znanstveni krogi na to, da bi ta lepa zbirka prišla v posest zagrebškega muzeja.

Čuden novorojenček. Iz Mokronoga poročajo, da je v Martinji vasi nedavno porodila mlada žena dete, ki je imelo levo nosnico skupaj zraščeno. Razen tega je bilo dete brez gornje čeljusti in ni imelo na eni strani nič ustnic. Dete ženskega spola, ki so ga umetno vzdrževali pri življenju, je pred nekaj dnevi umrlo.

Iz okolice Karlovca je lansko leto šlo za kruhom mnogo izseljencev v razne kraje Amerike, največ v Argentino, odkoder pa sedaj prihajajo poročila o težkem življenju, ker je zaslužek slab, pogosto pa se tudi težko dobi delo. Svojcem pišejo iz Argentine, naj se nikar ne sele tjekaj, ker je zaslužek, če se sploh dobi delo, tako neznaten, da komaj zadošča za preživljanje.

V Banjaluki živi starček Ibrahim Jukuzović, ki mu prisojajo 106 let. Kakor je te dni pripovedoval novinarjem, ki so ga obiskali, je po rodu iz okolice Prizrena in se je preselil v Banjaluko pred 83 leti, ko je tu še gospodaril Omer - paša. Bolan doslej še ni bil nikoli, samo kakih 13 let je bolj slabo slišal. Preživlja pa se skoro že sto let samo z bozo (koruzno pijačo) in salepom, to je z medico, prirejeno po muslimanskem načinu. V ti dve tekočini umaka projo, borni kruh iz koruznega zdroba.

V Otočkih Poljanah pri Gospiču v Liki so te dni položili k večnemu počitku najstarejšega Ličanina Petra T. Uzelaca. Pokojni je bil rojen leta 1825., torej je bil star 105 let. Bil je vse življenje pošten in marljiv ter si je z delom pridobil najlepše posestvo v Liki. Pred štirimi leti mu je umrla žena v starosti 96 let. Pokojni je bil do zadnjega čil in zdrav. Umrl je nagle smrti. Zapustil je dva sina, ki sta tudi že starčka. Eden je star 80, drugi 70 let, za njim pa žaluje tudi mnogo vnukov in pravnukov. Uzelac se je pod Jelačičem boril proti Madžarom, udeležil se je pa tudi bitk v Italiji pod Radeckim.

Iz Mokronoga poročajo o naslednjem zanimivem primeru: Pri restavraterju Franu Kosu so te dni imeli domači praznik kolin. Ko je mesar Alojzij Šetina raztelesil prešiča, katerega je bil restavrater par dni prej kupil v Škocijanu, je opazil v vranici droben, trd in oster predmet. Bila je dolga šivanka, vsa vbodena v vranico, skoro še kakor prirasla v njej. In vendar čudno, da prešič nikoli ni hiral. Nasprotno tehtal je 275 kilogramov.

Na potu v Dubrovnik je te dni prispel v Split Paul Fortier Jones, direktor ameriške filmske družbe Pathe, da setavi program za filmanje Dalmacije. Jones si je ogledal Split, Solin in Trogir ter napravil beležke za svojega operaterja, ki bo pomladi filmal posamezne partije. Pri filmanju Splita se bo posebej poudarjala karakteristika Splita kot mesta Meštrovićevih spomenikov. Znane ameriške Pathe - revije so zelo popularne v Ameriki. Vsak teden jih vidi skoro polovica ameriškega prebivalstva, torej približno 50 milijonov ljudi, tako da bodo te revije najboljša propaganda za našo jugoslovensko Primorje.

Po 48 letih službe v tujini izgnana v domovinsko občino. Marija Županova, pristojna v občino Križe pri Tržiču, je pred dolgimi leti šla kot cvetoče 20 letno dekle služit na Koroško ter delala nepretrgoma polnih 48 let pri nekem posestniku v Lehndorfu pri Celovcu. Dokler je bila še mlada in krepka, so jo v službi imeli radi, toda ko je reva postala stara in onemogla, so ji odpovedali službo, jo odslovili brez vseh sredstev ter jo poslali nazaj v njeno domovinsko občino, kjer je pa po dolgih letih njene odsotnosti že skoro nihče več ne pozna in tudi nima najbrž nobenih svojcev.

Te dni se je pripetila v Subotici zanimiva ženitev. Stevan Horvat je živel 10 let v divjem zakonu z neko Gizo. Gospodarila sta tako sijajno, da sta si mogla nabaviti dve kočiji in štiri konje. V nedeljo na vse zgodaj si je nadela Giza svečano obleko in rekla "soprogu" Stevanu, da gre k zobozdravniku. Res se je nemudoma odpeljala s kočijo. Ker pa je sumljivo dolgo ni bilo nazaj, je stopil Stevan k njeni materi, stanujoči v isti hiši, da poizve za Gizo. Na največje presenečenje so mu tu sporočili, da se je odpeljala Gizela k poroki. To dejstvo je Stevana, ki je 10 let mislil, da živi z Gizelo v srečnem zakonu in da mu je ženica nad vse zvesta, razumljivo razjezilo. Odšel je proti cerkvi in je res na cesti došel Gizelo in svate, ki so se v Stevanovi kočiji peljali proti cerkvi. Vse nagovarjanje Horvata, naj se Gizela vrne k njemu, ni ničesar pomagalo. Družba se je odpeljala z njegovo kočijo v cerkev. Stevan pa jo je mahnil v gostilno ter se pošteno napil. Na večer je našel še toliko humorja, da je prišel s cigansko muziko napravit svoji bivši družici serenado.

Junak tudi z eno ženo. Novi kazenski zakon seveda strogo kaznuje tudi dvoženstvo. A kar se naših muslimanov tiče, je zadevni paragraf v koliziji s šerijatskim pravom, ki tolerira mnogoženstvo. Od novega leta dalje šerijatska sodišča v Jugoslaviji ne smejo poročati svojih vernikov z več kakor eno ženo. V ostalem je dvoženstvo tudi med našim muslimanskim svetom že redka prikazen. V celem Sarajevu so menda samo še štirje muslimani tako pogumni, da imajo po več žena.

Povodom uveljavljenja novega kazenskega zakona je neki sarajevski novinar vprašal muslimanskega verskega poglavarja reis-ul-ulemo Čauševića, kako sodi on glede ukinitve dvoženstva.

— Dvoženstvo . . . saj je že davno ukinjeno. Uničile so ga težavne gospodarske razmere. Sicer pa je enoženstvo princip islama, dasi je predvidena možnost ženitve z dvema ali več ženami. Lahko končno rečem: v današnji dobi, v takih hudih življenjskih prilikah je človek že z eno samo ženo junak! Niti z eno ne moreš izhajati, kako bi z dvema ali tremi! — je dejal reis-ul-ulema, ne brez nasmeha.

Elektrika in kumare

Tovarna v Klingenbergu, ki proizvaja potrebno električno silo za Berlin v Nemčiji, ima odvečno gorkoto, ki bi se sicer brezkoristno izgubila, napeljano v ducat rastlinjakov. Tam se je lansko leto pridelalo 100,000 kumar v času, ko je bilo treba druge importirati iz gorkih krajev. Letos hočejo kumaram dodati še paradižnike.

Praznoverje v Mehiki

V glavnem mestu Mehike je še toliko praznoverja, da je vlada smatrala za potrebno izdati izjavo, da se ni treba bati poplave. Po neki indijanski pravljici bi imela glavno mesto in okolico zaliti voda in nekateri vseznalci so prerokovali, da je tisti čas blizu.

POTRESNA POVEST

Spisal Franjo Maselj-Podlimbarski

(Nadaljevanje)

Vse to, kar se je godilo v dolini, je seveda vplivalo tudi na hribovske predele gabrovške soteske, kjer se potres skraja ni javljal tako grozovito kakor v dolini: poslopja so v hribih manjša, nekatera tudi lesena, torej prožnejša. Vendar pa so že prvi sunki zagnali tudi po hribih vse prebivalstvo iz vasi pod milo nebo. Zbralo se je staro in mlado sredi vasi pred znamenjem, kjer je stal leseni kip svete Ane. Ta kip imajo hribovci v veliki časti, posebno pa se zateka k njemu ženski spol. Stal je v starih časih v gabrovški cerkvi, in ko je tam doslužil in dobil namestnika, ga je župnik podaril hribovskemu selu, kamor so ga slovesno prenesli ob joku in vzdihovanju dolinskih žen, ki so bile tako zelo navajene videti ga v cerkvi in pred njim pošiljati svoje skrivne želje pred božji prestol.

Dolgo so hribovci stali ali klečali pred onim znamenjem, dasi menda sveta Ana v nebesih s potresom nima ničesar opraviti. Ko so nehali moliti, je letelo od ust do ust vprašanje, kaj to pomeni. Nihče ni vedel sveta, ne pomoči. Kazali so se pa vendar še dokaj ravnodušne in vdane v božjo voljo. Kmalu po polnoči pa so se začele širiti po hribih razburljive vesti: v dolino se je pripeljal hudič, snel je streho z zvonika, v Smoletovi gostilni se je prikazal pod mizo. Precej zatem so se dvignili vznemirjajoči glasi o sodnem dnevu in koncu sveta in naposled o vstajenju mrtvih. Kako hitro melje glas naroda! Vse, a česar so mislili in govorili, kar so videli in česar niso videli in česar so se bali dolinci, vse to je prišlo povečano v hribovsko vas. Vsaka novica iz doline je hotela imeti svojo pravico tudi v hribih, ali do prave veljave ni mogla priti nobena, ker jo je precej pobila druga. Tako se pehajo v današnjih razburjenih časih od naroda do naroda nove ideje ali vsaj to, kar nekateri imenujejo ideje, pa vsaka ne pride v trajno veljavnost, ker se hitro pokaže na obzorju nova, ki izpodrine prejšnjo. Po teh novicah je nastala v gabrovških hribih velika zmeda, podobna oni zmešnjavi, ki vlada v vasi na semanji dan, kadar kupčevalci, prodajalci in mešetarji vsi vprek kriče in trgujejo in glas pobija glas in človek ne razume človeka.

Umevno je, da so dolinske novice silno preplašile in zbegale hribovce. Skraja je bil strah tolik, da je zadušil vsako ugibanje in umstvovanje; šele polagoma so se toliko razvedrili, da so mogli poiskati vzrokov strahoviti kazni božji. Nekateri so trdili, da so jo zakrivili s svojimi grehi hribovci; drugi so dolžili dolince, da so oni s svojo trdovratnostjo, brezobzirnostjo in nepopustljivostjo nakopali Gabrovcu srd božji. Vendar pa sta bili obe stranki edini v tem, da treba nocoj tuje krivde odpustiti, lastne pa obžalovati. Takšno krščansko mišljenje in takšna mirna odpustljivost je trajala do jutra. Ko pa je upehan sel prinesel v jutro poročilo, da so postali dolinci vragotajci, ker gre po dolini le en klik in ta klik pravi, da hudiča ni, je zopet zavrelo po hribovskih predelih. Vse je ostrmelo in se zavzelo. "Kako je mogoče, da ni peklenskega kralja, ki smo se o njem toliko naslišali v cerkvi in doma!"—tako so se posvetovali razburjeni vaščani. Če taje v dolini vraga, tedaj cvete tam že kriva vera, ki se bode razširjala pred koncem sveta—tako so sodili vobče in nasploh razsodni možje. Iz mnogih glasov pa, ki so leteli po hribovski vasi, se je jasno razločil glas Luke Kozlevčarja. Tako je izpodbujal zadirčni glas Kozlevčarjev: "Stopite k meni, tužni, možje in vsi vi, kar vas je iz hribovske vasi! Stojte in poslušajte! Vsi veste, koliko nadlog smo prestali od dolincev in kakšno potrpljivost smo kazali. Tepli so naše pastirje, mi smo molčali in mižali; nosili so bandera pred nami, mi smo capljali za njimi; zaničevali so nas in v nič devali, mi smo potrpeli; poklicali so na svet to nezaslišano šibo božjo, mi smo jim odpustili: v vsem smo se jim pokorili zavoljo svete vere, ki nas je družila z njimi. In glejte, to jutro pride k nam glas od njih, da ga ni tistega največjega sovražnika človeštva, ki ga nočejo imenovati moja skromna usta! Kaj nam dokaže takšna trditev, če ne to, da so zašli dolinci na mehko pot krive vere, zakaj, kdor taji le en del tega, kar je pisano, nima več prave vere. In zakaj taje onega, kateremu se naj razkrehne gobec, preden zine po krščanski duši? Taje ga zato, ker so veliki grešniki in ne marajo pripoznati oblasti tistega črnega kralja, ki ga je Bog nalašč ustvaril zato, da ž njim poniža one, ki hočejo biti glava, in dvigne tiste, ki so bili rep. Zato je takšna moja misel in svet moj je takšen: mi ne smemo stopati na polzko pot krive vere in ne smemo se družitiz onimi, ki se nahajajo na njej. Če se dolinci pogrezajo v peklensko blato, mi jim ne moremo braniti; ako pa še ob pravem času prekinemo vse naše odnošaje ž njimi, se nas bo usmilil Bog in ne bo nam žal. Idimo torej vsi, kar nas je, v dolino in predložimo gospodu župniku prošnjo, da nas pridele drugi župniji, ali da se ustanovi za naše hribe posebna soseska, ker nočemo biti s krivoverci v nobeni dotiki več. In ta naša prošnja se more predložiti škofu in posvetnim oblastvom na razpravo in v dovoljenje in potrjenje, zakaj kdor ne gre po brvi, utone, kdor se brati z grešnikom, se v grehu pogrezne!"

Tako je govoril Luka Kozlevčar, ki je umel kakor oče Radecki pred bitko vneti z gorečo besedo svojo vojsko. Ko je videl vaščane za svoje strankarske namene zadosti ogrete, se jim je postavil na čelo. Zamrgolelo je po hribovskih potih in stezah in staro in mlado je v gostih trumah drlo za njim v dolinsko vas.

Ko so prihrumeli pred cerkev, sta stala tam župnik in Danič in nekaj dolinskih mož, ki so že pregledali cerkev in ocenili škodo. — Župnik ni hotel opravljati službe božje v cerkvi, ampak je dal razglasiti, da se bo opravljala pred znamenjem kraj župniškega vrta. Novica, da je tudi Ljubljano zadel potres, se je bila že razširila po vasi. O njej je vse govorilo, tisti, ki so že stali pred cerkvijo, in oni, ki so prihajali k službi božji. Kdor je imel v Ljubljani kakšnega prijatelja ali sorodnika, je skušal, da bi bolje slišal, priti bliže do one gruče, v kateri je Danič pripovedoval, kaj je videl v mestu in na poti v Gabrovec. In tisti, ki so najbolj želeli zvedeti, kako je tam, so se spogledovali z onimi, ki so stali zadaj, in ti pogledi so pričali, da jim težka misel stiska dušo. Vsi, ki so stali blizu župnika in Daniča, so bili vglobljeni v veliko bol zaradi vsenarodne nesreče in zdelo se je, da sedaj nobena druga misel nima prostora v človeški glavi.

Kako pa je strmel župnik, ko je Luka Kozlevčar s svojo drhaljo stopil predenj in mu objavil hribovske težnje in jih ubrano in krasnogolko utemeljil. In dobrodušno in resno je vprašal župnik Kozlevčarja, kaj je napotilo njegove ljudi, da po tako strašni noči, ko mora vsako človeško bitje kopneti po spravi in se vse raztopiti v medsebojni ljubezni, pridejo k njemu in mu stavijo takšno neizvedljivo prošnjo.

"Napotila nas je kriva vera, ki se širi po dolini in že svoje rogove moli v naše hribe." Tako je govoril Luka Kozlevčar.

"In v čem smo v dolini grešili zoper pravo vero?" ga je prijazno vprašal župnik.

"Od ust do ust leti klik, da ni vraga, da ni tistega peklenskega bitja, katero je Bog ustvaril, da poniža ž njim napuh in oblastnost in one, ki hočejo biti glava. Kdor pa zanikava peklenskega kralja, tudi ne spoznava več prave vere."

V tolpi za hribovskim prvakom so pritrjevali z glavami, češ: Tako je!

(Dalje prihodnjič)

LONČAR

(Spisal Podgoričan)

I.

Lonci, sklede, kozice, lambore, čorbe itd. je bilo lepo kuhano in pečeno posodje, da sta se lončarju Andrejcu smejala srce in duša, ko je tam v Dolenji vasi gledal okoli ožige razpostavljeno lončeno robo. Črepinj je bilo malo ostalo, vse se je bilo nekako po sreči speklo, in sedaj je ugibal, koliko mu bo vrglo vse to lončeno blago, če je brez velike nesreče pripelje na kak dober semenj in vse dobro speča. Ej, kako se ne bi veselila lončarska duša, ko vidi pred seboj toliko robe iz ene peči, kjer je bila posoda v vedni nevarnosti, da se zdrobi, ali pa razpoka!

Andrejec je lepo zahvalil sv. Roka — domačega patrona — ker je tako dobro varoval z veliko umetalnostjo sezidane lonce in sklede. Ko je vse blago pregledal in preudaril, koliko grošev bi se iztržilo na dobrem semnju, sede na tla, potegne kolena kvišku k sebi, opre ob nja komolca in glavo nasloni na roko ter premišlja, kam bi peljal lončeno robo. Ker je bilo že po sv. Alešu, ko je semenj na rebri pri Svetem Antonu, ni vedel prav, kam bi krenil v se menj.

Pa pride mimo mešetar Suhastran, ki je bil na semnju pač večkrat, kakor kateri izmed nas, in se ustavi pred Andrejcem:

"Zakaj si tako zamišljen?"

"Ta mi bo povedal," misli si Andrejc in pravi:

"Oj, ti boter, glej, koliko sem nakuhal in napekel dobrega blaga: sedaj pa ne vem, kam ž njim. Povej mi, boter, kje bo sedaj v bližini najprej semenj!"

Mešetar Jože Suhastran, ki je bil za semnje bolj zanesljiv kakor pratika, zamisli se in čez nekaj časa pove:

"Ej, šenta! Skoro bi bil pozabil. V mestu Višnji gori bo na sv. Ane dan velik semenj, tje pojdi!"

"V Višnji gori? Nisem bil še tam, daleč je!"

"I, kaj daleč; tri dni se boš vozil z liščkom tje in tri nazaj, kaj je to! Pa to ti rečem, pojdi, ne boš se kesal, pa dobro naloži, prodal boš vse. Višnjanke niso skope, in loncev jim je treba, ker jih veliko podrobe. Da se vidiva v Višnji gori."

Andrejec še nekaj časa premišlja, ali bi šel ali ne, potem pa poskoči in pravi sam pri sebi:

"Res nisem bil z lonci še tako daleč, zakaj bi jedenkrat ne krenil na tako daljno pot? Poskusim, morda se mi obnese. Višnjanke ne bodo v Dolenjo vas hodile po lonce."

Gre domov, ker Andrejeva hiša je bolj sredi vasi. Žena je ravno vgnetala glino, fantek je je tlačil in vtepal z betom, večja dva fanta sta pa sedela za lončarskima kolovratoma, sukala ju z nogo in ustvarjala: jeden lonce, drugi sklede, katere so bile že polne klopi in še po pripravljenih deskah se je nastavljalo. Andrejc jih nekaj časa všečno gleda, potem pa pravi:

"V Višnjo goro pojdem z lonci."

"Ni predaleč?" odzovejo se vsi.

Kolovrati se ustavijo, fantek se opre na bet, le mati skače in pleše po glini, kakor ne bi hotela nič slišati.

"Na sv. Ane dan je semenj, to je čez štiri dni. Bog daj srečo! Speci mi jutri kaj za na pot, da preveč ne potrošim po gostilnah!"

Mati pa ni hotela nič slišati, zakaj jezna je bila na svojega moža. Ravno prejšnji dan je bila sedla h kolovratu in je hotela delati lonce, kar ji pa ni šlo čisto nič od rok. Veste, ni bila lončarska dete; tam iz Slemenov se je bila primožila v Lončarijo, zato ni mogla lonca sezidati in ga ni mogla, naj si je prizadejala kolikorkoli, nikdar se ji ni obnesla niti skleda, niti kozica; res, za drugo ni bila, kakor za pregnetavanje gline, kar pa ni bilo ravno prijazno in lahko opravilo. Pa kaj hoče lončarju ženska, če ne zna narejati sklede ali vsaj lonca! Kaj naj počne ž njo? Andrejec se je bil že dostikrat pokesal, ker si ni poiskal žene v vasi ali pa vsaj v "Rakitnici, kjer delajo se piskrci," da bi znala tako obrt, da bi zidala lonce in sklede.

Ko je bil prejšnji dan nastal iz gline namesto lonca svitek, ni se mogel Andrejec več premagovati, prevrnil ji je stol, pograbil na kolovratu glino ter jo zapodil ženi v glavo, rekoč:

"Skaza, le še jedenkrat mi sedi h kolovratu, pa te pretepem! Veš, sramoto mi delaš, devetnajst let sva že skupaj, pa še sedaj ne znaš borega lončka sezidati. Sram me je."

Zaradi tega je bila Andrejčeva žena huda na svojega moža. Katera žena bi se ne srdila na svojega moža, kateri bi jo tako trdo prijemal? Ženo je obšla želja po maščevanju, in ravno sedaj se ji je ponujala kaj lepa prilika: mislila si je:

"Pa sam peci! Očitaš mi, da ne znam lonca sezidati; boš videl, ali znaš ti kaj speči! Te sto je testo!"

Ker se žena ni hotela nič podati v pomenek, gre Andrejec iz hiše, govoreč sam sebi:

"Kakor hočeš: govori ali molči, jezica te bo minula."

In gre napravljat voz.

Natakne ob straneh široki lestvici in naloži do vrha slame, potem pa zapelje pred ožigo, kjer je bila pripravljena lončena roba. Pa začne ovijati posode s slamo in jo varno skladati na voz. Naložil je vsakovrstne posode, kakoršnokoli je umela lončarska bistrost, kakor: lonce, sklede, kozice, čorbe, lambore, piščalke in naposled je zavil v slamo še nekaj posode za jaro gospodo, češ, ker grem v mesto, spečam lahko nekaj zakaj kmeticam se kaj takega na proda z lepa. Tako je bil založen z vsem, da je lahko postregel z vsem, kar koli je kdo zahteval.

Zadovoljno je ogledoval polni voz in prazno ožigo, iz katere je izvozil toliko grošev. Radovednim ljudem je imenitno pripovedoval, da pojde z liščkom v Višnjo goro.

"V Višnjo goro?" čudili so se vaščanje.

Andrejec je bil ponosen zaradi tega, domišljal si je, da še nobeden njegovih sosedov ni bil tako daleč. Pa je modroval:

"Vre, Ribnica je veliko mesto; pa je, vre, Kočevje še večje; Ljubljana vre, je pa še večje. Oj, koliko mesto, vre, mora biti šele Višnja gora!"

Domišljija mu je naslikala mesto večje in lepše kakor so Ribnica, Kočevje in Ljubljana skupaj. Ob tem premišljevanju in ugibanju je bil čisto pozabil namazati voz, kakor ga je vselej, predno je šel kam z vozom.

(Nadaljevanje prihodnjič)

IZ URADA GLAVNEGA TAJNIKA

IZPLAČANE PODPORE

(Nadaljevanje iz 4. strani)

172	Martin Koroshetz	11.33
	Feb. 28	
3	Joseph Brezovar	9.00
9	Luka Matesich	20.00
15	Jernej Simonich	20.00
15	Asesment za B. Miklavc	18.12
16	John Tegelj	9.00
18	John Berce	12.67
20	Frank Kozelj	21.00
22	Thomas Peterlich	20.00
26	Frank Gerlovich	20.33
31	Helen Hrovat	29.66
33	Frank Aurednik	19.00
36	Louis Strel	19.33
39	Anton Janecek	9.00
58	Asesment za Andrew Perse	25.08
75	John Premro	10.34
81	Jacob Bartoncel	9.33
114	P. Jadlosky (P. Jadlosky)	25.33
114	Anton Bolka	9.00
120	Katherine Grahek	10.00
120	A. Kochevar (F. Kochevar)	10.00
122	George Pusnik	19.67
128	John Rozich	9.33
171	Joseph Bukovac	19.33
	Skupaj-Total	$645.35

V SPOMIN

prve obletnice smrti ljubljenega sina, oziroma brata

Frank Zupančič-a Jr.

ki je preminil 25. marca 1929 v Claridge, Pa.

Oj usoda, ti življenje
nam prehitro zagreniš,
radost v srčno nam trpljenje
v kratkih urah spremeniš.

Šele zdaj vsi prav spoznamo,
kaj da bil si vse nam ti.
Kruta smrt te nam je vzela,
srce se nam žalosti.

Tvoj spomin ostane v naših srcih za vedno. S cvetlicami bomo krasili Tvojo gomilo in rosili jih s solzami. — Žalujoči ostali:

OČE, MATI, BRATJE in SESTRE

Claridge, Pa., 15. marca 1930.